

TÜRKİYE'DE GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNE İLİŞKİN İSTATİSTİK RAPORU

Ekim 2019

TÜRKİYE'DE GEÇİCİ KORUMA
ALTINDAKİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNE
İLİŞKİN İSTATİSTİK RAPORU

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar Listesi	4
Şekil Listesi	5
Tablo Listesi	6
Harita Listesi	7
1. Giriş	8
2. Türkiyede Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Durumu	10
2.1 Türkiyede yaşayan geçici koruma altındaki nüfusun, mültecilerin ve sığınmacıların durumuna genel bir bakış	10
2.2 Suriyelilerin Türkiyeye göç süreci	11
2.3 Türkiyede yaşayan okul çağındaki GKA çocuklar	12
3. GKA SuriyelilereYönelik Eğitim Müdahalesi	14
3.1 Kurumsal düzenlemeler	14
3.2 Politika çerçevesi	15
3.3. GKA Suriyeli çocukların kaliteli eğitim hizmetlerine erişimlerinin desteklenmesi	17
3.4 GKA Suriyeli çocuklar için eğitim kalitesini iyileştirmeye yönelik eğitim faaliyetleri	21
3.5 GKA Suriyeli çocukların yükseköğretime erişimlerinin arttırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri	23
4. Örgün Eğitime İlişkin İstatistikler	24
4.1 GKA Suriyeli çocukların örgün eğitime erişimleri	24
4.2 2019-2020 eğitim öğretim yılında genel okullaşma düzeyi	25
4.3 2019-2020 eğitim öğretim yılında eğitim kademesine ve sınıf düzeyine göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları	26
4.4 2019-2020 eğitim öğretim yılında cinsiyete ve sınıf düzeyine göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları	29
4.5 2019-2020 eğitim öğretim yılında illere göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları	30
4.6 2019-2020 eğitim öğretim yılında geçici eğitim merkezleri	32
5. Yaygın Eğitime İlişkin İstatistikler	33
5.1 Dil eğitimi	33
5.2 Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan diğer kurslar	34
6. Yükseköğretim ve Burslar	37
7. Sonuç	38
Ek - A: İllere Göre İlave Veriler	41
Ek - B: 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı Verileri Ocak 2019	49
Ek - C: 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı Verileri	59
Ek - D: 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı	69

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AÇSHB	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BOO	Brüt Okullaşma Oranı
BPRM	Nüfus, Mülteciler ve Göçmenlik Bürosu (ABD Dışışleri Bakanlığı)
BSYBS	Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi
DO	Devlet Okulu
EBYS	Eğitim Bilgi Yönetim Sistemi
ECHO	Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Genel Müdürlüğü
GEM	Geçici Eğitim Merkezi
GİGM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
GKA	Geçici Koruma Altındaki
HBÖGM	Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
HEM	Halk Eğitimi Merkezi
HEP	Hızlandırılmış Eğitim Programı
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
KfW	Kreditanstalt Für Wiederaufbau (Alman Kalkınma Bankası)
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
n/a	Uygulanamaz
NOO	Net Okullaşma Oranı
PIKTES	Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı (Türkiye'nin Posta Örgütü)
ŞEY	Şartlı Eğitim Yardımı
TKD	Türkiye Kızılay Derneği
UIS	UNESCO İstatistik Enstitüsü
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BM'in Mülteci Kuruluşu)
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
YÖBİS	Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YÖLYDS	Yabancı Öğrenciler İçin Lise Yeterlilik ve Denklik Sınavı

ŞEKİL LİSTESİ

- ŞEKİL 1** Türkiye'de GKA Suriyeli sayısı (2011-2019)
- ŞEKİL 2** Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2019)
- ŞEKİL 3** 5-17 yaşları arasındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019)
- ŞEKİL 4** Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Yapısı
- ŞEKİL 5** Türkiye'deki GKA Suriyeli çocuklara sunulan örgün eğitim olanakları
- ŞEKİL 6** Ödeme yapılan aylara göre ŞEY programından yararlanan kişi sayısı (2017-2019)
- ŞEKİL 7** Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2014-2019)
- ŞEKİL 8** Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (2014-2019)
- ŞEKİL 9** Cinsiyete göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)
- ŞEKİL 10** Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki GKA Suriyeli sayısı (2019-2020)
- ŞEKİL 11** Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarında brut okullaşma oranı (2019-2020)
- ŞEKİL 12** Eğitim öğretim yılına göre yükseköğretim gören GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2014-2019)
- ŞEKİL 13** Eğitim kademesine göre yükseköğretim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2018-2019)
- ŞEKİL B1** Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2018)
- ŞEKİL B2** 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2018)
- ŞEKİL B3** Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli çocuklar (Haziran 2019)
- ŞEKİL B4** Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (Haziran 2018)
- ŞEKİL B5** Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki Suriyeli nüfusu (Haziran 2019)
- ŞEKİL B6** Eğitim kademesine göre örgün eğitimde brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)
- ŞEKİL C1** Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2018)
- ŞEKİL C2** 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2017)
- ŞEKİL C3** Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2018)
- ŞEKİL C4** Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (Haziran 2018)
- ŞEKİL C5** Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki Suriyeli nüfusu (Haziran 2018)
- ŞEKİL C6** Eğitim kademesine göre örgün eğitimde brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)
- ŞEKİL D1** Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2017)
- ŞEKİL D2** 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2016)
- ŞEKİL D3** Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli çocuklar (Haziran 2017)
- ŞEKİL D4** Cinsiyete göre devlet okullarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuklar (Haziran 2017)
- ŞEKİL D5** Cinsiyete göre GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli çocuklar (Haziran 2017)
- ŞEKİL D5** Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (Haziran 2017)
- ŞEKİL D6** Eğitim kademesine göre brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)

TABLO LİSTESİ

TABLO 1	Eğitim alan Suriyeli gönüllü eğitim personeli sayısı
TABLO 2	Eğitim alan Türk öğretmen sayısı
TABLO 3	Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı Suriyeli GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranları (2014-2019)
TABLO 4	Cinsiyete göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2019-2020)
TABLO 5	Sınıflara ve okul türüne göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranları (2019-2020)
TABLO 6	Sınıf ve cinsiyete göre okula kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2019-2020)
TABLO 7	Yıllara göre yabancılara yönelik Türkçe kurslarına katılan GKA Suriyeli çocuk ve yetişkin sayısı (2015-2019)
TABLO 8	Yaş gruplarına göre HEM'lerde yabancılara yönelik Türkçe kurslarına katılan GKA Suriyeli çocuk ve yetişkinlerin sayısı (Ocak-Ekim 2019)
TABLO 9	Yıllara ve kurs türüne göre HEM'lerde verilen kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)
TABLO 10	Yıllara ve cinsiyete göre HEM'lerde verilen genel kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)
TABLO 11	Kurs konusuna ve cinsiyete göre HEM'lerde en çok tercih edilen genel kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (Ocak-Ekim 2019))
TABLO 12	Yıllara ve cinsiyete göre HEM'lerde verilen mesleki ve teknik kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)
TABLO 13	Kurs konusuna ve cinsiyete göre HEM'lerde en çok tercih edilen mesleki ve Teknik kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (Ocak-Ekim 2019)
TABLO A1	İllere göre GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brut okullaşma oranı (2019-2020)
TABLO B1	Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranı (2014-2019)
TABLO B2	Kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)
TABLO B3	İl bazında GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)
TABLO C1	Eğitim öğretim yılına göre devlet okullarına ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranı (2014-2018)
TABLO C2	Brüt okullaşma oranlarına, kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (Haziran 2018)
TABLO C3	İl bazında GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)
TABLO D1	Eğitim öğretim yılına göre devlet okullarına ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)
TABLO D2	Kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)
TABLO D3	İkamet yerine ve illere göre GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin dağılımı (Haziran 2017)

HARİTA LİSTESİ

- HARİTA 1** İllere göre Türkiye'deki GKA Suriyeli nüfusu (2019)
- HARİTA 2** İllere göre okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)
- HARİTA 3** İllere göre tüm eğitim kademelerinde brut okullaşma oranı (2019-2020)
- HARİTA A1** İllere göre okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)
- HARİTA A2** GKA Suriyeli nüfusunun yoğun olduğu seçilmiş illerde brüt okullaşma oranı (2019-2020)
- HARİTA C1** İllere göre tüm eğitim kademelerindeki okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2018)
- HARİTA C2** İllere göre tüm eğitim kademelerindeki brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)
- HARİTA D1** İllere göre tüm eğitim kademelerindeki okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2017)
- HARİTA D2** İllere göre tüm eğitim kademelerindeki brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)

---

1. GİRİŞ

Bu raporun amacı, Türkiye’de geçici koruma altındaki (GKA) Suriyelilerin eğitim durumunu açıklamaktır. Raporunda, GKA Suriyeli çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere sağlanan örgün ve yaygın eğitim imkânları hakkında temel istatistiklere ve eğitim olanaklarına yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, GKA genç ve yetişkin Suriyelilere yönelik eğitim olanakları da ele alınmaktadır.

Raporun ana bölümdeki veriler için referans alınan dönem, 2019-2020 eğitim öğretim yılıdır¹. Raporunda ilk olarak Türkiye’ye yönelik göç dalgasının gelişim süreci ve Suriyelilere eğitim desteği ele alınmaktadır. Daha sonra, geçici koruma altındaki Suriyeli çocuk, genç ve yetişkinlerin örgün eğitim (okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim), yaygın eğitim ve yükseköğretim programlarına erişimi hakkında eğitim istatistikleri sunulmaktadır. Ekler bölümünde ise, illere göre ayrıştırılmış ilave verilerin yanı sıra 2016-2017 eğitim öğretim yılından günümüze GKA çocukların eğitim durumuna ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir.

Raporunda sunulan veri ve bilgilerin büyük bir bölümü, Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)’nden yararlanılarak oluşturulmuştur. MEBBİS; örgün eğitimle ilgili olarak e-okul sistemini, yaygın eğitimle ilgili olarak e-yaygın sistemini ve yabancı öğrencilerle ilgili olarak Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim

Sistemini (YÖBİS) içermektedir. Bu raporda ele alınan eğitim faaliyetleri Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) sorumluluğunda gerçekleştirilmiş ve raporda belirtilen sonuçlar elde edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve MEB, geçici koruma altındaki tüm çocuklara eğitim fırsatı sağlamak ve bu fırsatlara erişimlerini kısıtlayan güçlükleri ortadan kaldırmak amacıyla, ulusal ve uluslararası paydaşlar ile iş birliği yapmaktadır. Söz konusu paydaşlar arasında BM kuruluşları (UNICEF, UNHCR ve IOM), bağışçılar (AB/ECHO, KfW, BPRM, Japonya, Kuveyt, İsveç ve diğer bağışçılar), Dünya Bankası, üniversiteler gibi kuruluşlar ile ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları yer almaktadır.

Türkiye’de yaşayan okul çağındaki GKA çocukların yüzde 60’ından fazlasına Devlet Okullarında ve Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) eğitim hizmeti sunulmaktadır. Raporunda Türkiye Cumhuriyeti’nin GKA çocuklara eğitim imkânı sağlama konusunda kaydettiği büyük başarı da vurgulanmaktadır. MEB, Türkiye’de yaşayan GKA nüfusun yaygın eğitim olanaklarından daha fazla yararlanmasını sağlamak için de ciddi çaba göstermektedir. Raporunda bu çabaların da altı çizilmektedir. 2019-2020 eğitim öğretim yılında okul dışında olan yaklaşık 400.000 GKA çocuk ve ergenin eğitim olanaklarına erişimlerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar

---

¹ 2019-2020 eğitim öğretim yılı verileri Ekim 2019’a ait verilerdir.

devam etmektedir. Söz konusu bu çalışmalar, okul dışında kalan çocukların karşı karşıya kaldıkları çeşitli zorlukları ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Eğitim ortamlarının iyileştirilmesi, dil engelinin aşılması için Türkçe kursları açılması, taşıma desteği sağlanması, eğitim olanakları hakkında farkındalığın artırılması ve okula kayıt sürecinde idarecilerin bilgilendirilmesidir. Başta ergenlik çağındaki çocuklar olmak üzere bazı GKA çocuklar birtakım nedenlerden dolayı (Suriyeden göç etmek, okula geç kayıt yaptırmak, maddi sıkıntılar ya da sınıf tekrarı yapmak vb.) eğitimden belirli bir süre uzak kalmışlardır. Söz konusu çocukların örgün eğitim sistemine entegre edilmesi başka zorlukları da yanında getirmektedir.

Bu raporda MEB personeline, okul idarecilerine, öğretmenlere, akademisyenlere, eğitim alanındaki paydaşlar ile diğer ilgili paydaşlara Türkiyede yaşayan GKA Suriyeli çocukların eğitimi hakkında temel bilgiler verilmektedir.

---

2. TÜRKİYE’DE GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURİYELİLERİN DURUMU

2.1 Türkiye’de yaşayan geçici koruma altındaki nüfusun, mültecilerin ve sığınmacıların durumuna genel bir bakış

Türkiye, tüm dünyada en çok sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ülkedir. 2019 yılı Ekim ayı itibarıyla², ülkede kayıtlı bulunan geçici koruma altındaki (GKA) kişi, mülteci ve sığınmacı sayısı 4 milyona yaklaşmıştır. Bu sayının yaklaşık 3,7 milyonu GKA Suriyelilerden oluşmaktadır. Suriyeli sığınmacıların 1,6 milyonundan fazlasını ise çocuklar oluşturmaktadır. Türkiye’de ayrıca, başta Afganistan, Irak ve İran olmak üzere başka ülkelerden gelen ve 118.000’i çocuklardan oluşan 360.000’den fazla mülteci ve sığınmacı yaşamaktadır.

Suriye sınırının yakınlarında kurulan 7 resmî geçici barınma merkezinde (kamplarda) GKA Suriyelilerin sadece yüzde 1.7’si yaşamaktadır.³ Suriyelilerin geri kalan yüzde 98’i ise kamp dışında ikamet etmektedir. GKA nüfusun çoğu ülkenin güneydoğusuna yerleşse de, İstanbul, İzmir, Ankara gibi kuzeyde ve batıda bulunan şehirlerde yaşayan Suriyeli sayısı giderek artmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, ulusal ve uluslararası paydaşları ile birlikte

geçtiğimiz sekiz yılda, GKA nüfusun barınma, güvenlik, sağlık, gıda ve eğitim gibi ihtiyaçlarını karşılamak için önemli yatırımlar yapmıştır. Bu yatırımlara rağmen sığınmacı krizi, başta ev sahibi topluluklar olmak üzere, altyapı hizmetleri ve diğer hizmetler üzerinde büyük bir baskı oluşturmuştur.

Eğitim ihtiyaçları bilhassa aciliyet arz etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı verilerine göre, 2019-2020 eğitim öğretim yılında ülke genelinde GKA 684.728⁴ çocuk örgün eğitim programlarına kayıt yaptırmıştır.

Bu sayı, 2016-2017 eğitim öğretim yılındaki kayıtlı öğrenci sayısı ile karşılaştırıldığında, örgün eğitim programlarına kayıtlı sığınmacı sayısında yüzde 39 oranında bir artış kaydedildiğini göstermektedir. Bununla birlikte tahminlere göre, yaklaşık 400.000’i aşkın çocuk hâlen eğitim sisteminin dışındadır. Psikolojik travma yaşayan ve eğitimlerine devam edemeyen çok sayıda Suriyeli çocuk ve ergen çeşitli riskler karşısında daha savunmasız durumdadır. Savunmasız kalan çocukların ve gençlerin özellikle dışlanma, ayrımcılık, çocuk yaşta evlilik, ekonomik ve cinsel sömürü gibi risklerle karşı karşıya kalma ihtimali de artmaktadır. Eğitimlerinden geri kalan GKA çocukların ve ergenlerin

² GİGM, Ekim 2019.

³ Hatay, Kilis, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Adana.

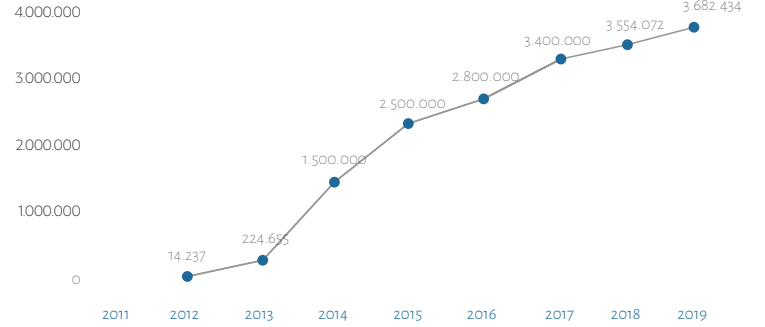
https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/04_12_2017_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf

⁴ Bu sayı 64.688 Iraklıyı da içermektedir.

yıllar geçtikçe örgün eğitim ortamına dönmeleri daha da zorlaşmaktadır.

MEB; kriz başından bu yana Türkiye’de geçici koruma altında bulunan tüm çocuklara kaliteli ve kapsayıcı eğitim olanakları sunmak için ciddi çaba göstermiştir. MEB’e göre eğitim, Türkiye’de yaşayan bütün çocukların temel haklarından biridir. MEB ayrıca sığınmacı çocukların eğitiminin hem Suriye’nin ve Türkiye’nin hem de genel olarak bölgenin geleceği, refahı ve güvenliği açısından kilit bir önem taşıdığını düşünmektedir⁵. Dolayısıyla, Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocuk ve gençlere yönelik eğitim olanaklarını arttırmak amacıyla birçok yeni eğitim politikası geliştirilmiştir. Bu eğitim politikaları; çocukların ve ergenlerin kendileri için daha iyi bir gelecek inşa etmelerine olanak sağlayarak GKA çocukların kayıp bir nesil olmasını önlemeyi amaçlamaktadır.

ŞEKİL 1: Türkiye’de GKA Suriyeli sayısı (2011-2019)

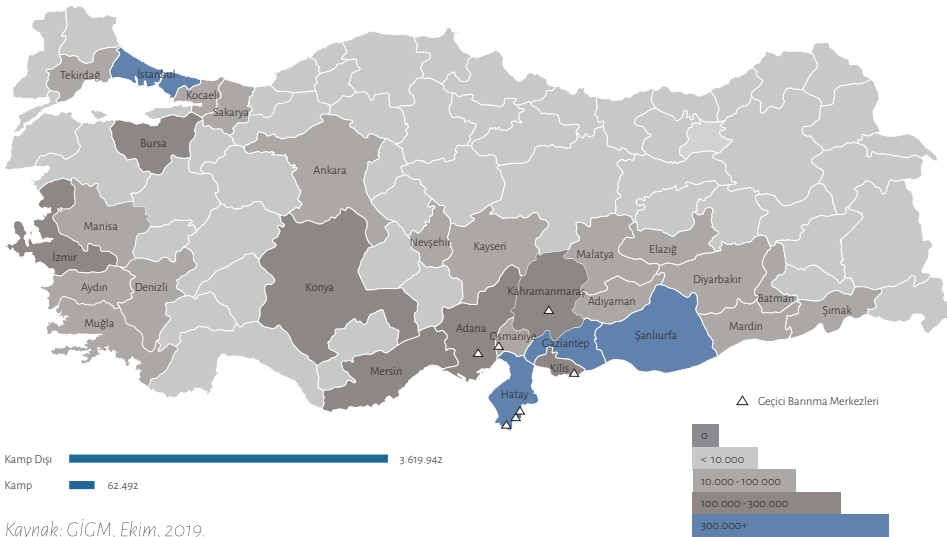

Kaynak: GİGM, Ekim, 2019.

2.2 Suriyelilerin Türkiye’ye göç süreci

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) tarafından sağlanan verilere göre, Türkiye’deki GKA Suriyeli nüfusun sayısı yıllar içinde sürekli artış göstermiştir. 2013 yılında ülkede

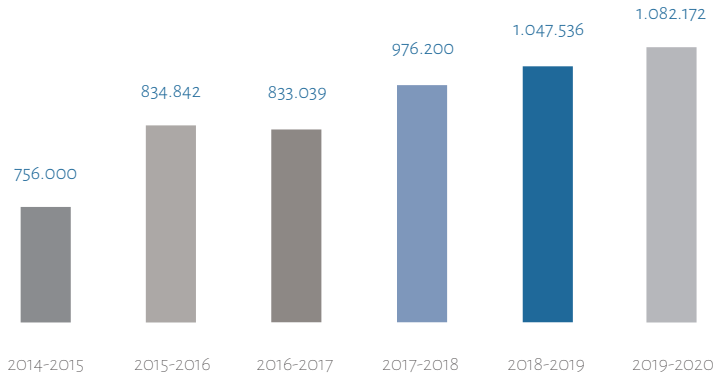
HARİTA 1: İllere göre Türkiye’deki GKA Suriyeli nüfusu (2019)

Kaynak: GİGM, Ekim, 2019.

⁵ Türkiye, GKA Suriyeliler, diğer mülteciler ve sığınmacılar da dâhil, ülkede yaşayan tüm çocukların kaliteli eğitime erişmesi için çocuk haklarını desteklemektedir. Bu rapor, eldeki mevcut bilgiler dolayısıyla, GKA Suriyelilerin eğitim durumları üzerine yoğunlaşmaktadır. Diğer mülteciler gruplarının eğitim durumları daha fazla bilgi elde edildiğinde analiz edilecektir.

ŞEKİL 2: Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2019)

Kaynak: CİGM, Ekim 2019.

225.000'den az Suriyeli yaşarken bu sayı, 2019 Ekim ayı itibarıyla, 3,7 milyonun üzerine çıkmıştır.

2019 Ekim ayı itibarıyla, Türkiye'de GKA Suriyelilere en çok ev sahipliği yapan iller şunlardır: İstanbul (500.000+), Gaziantep, Hatay ve Şanlıurfa, ve (300.000+). Adana, Mersin, Bursa, İzmir, Kilis, Kahramanmaraş ve Konya illerinin her birinde 100.000'i aşkın Suriyeli

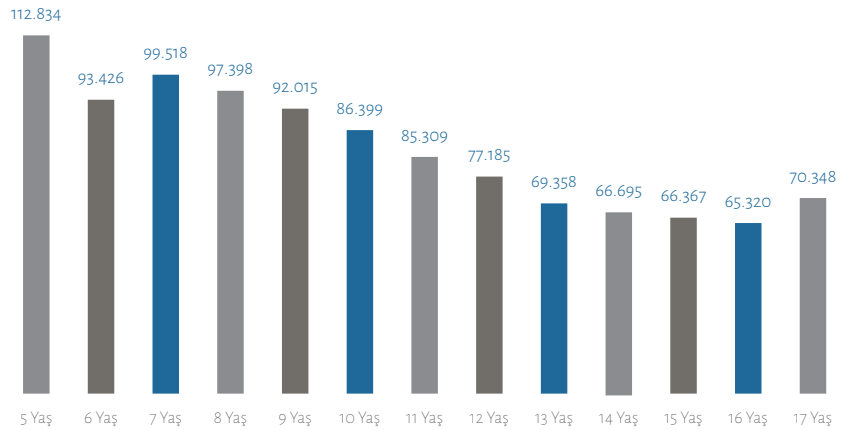
yaşamaktadır (Harita 1). GKA Suriyeli nüfusu, ülkenin genellikle güneydoğusunda yoğunlaşmış olsa da, her geçen gün artan sayılarda ülkenin batısına doğru hareket etmektedir.

2.3 Türkiye'de yaşayan okul çağındaki GKA çocuklar

Türkiye'de 5-17 yaşları arasındaki dönem, okul çağı olarak kabul edilmektedir. Zorunlu eğitime (1. sınıfa) başlama yaşı 69 aydır. Bununla birlikte, 3-5 yaşları arasındaki çocuklara okul öncesi eğitim imkânı da sunulmaktadır. Zorunlu eğitim, üç eğitim kademesine ayrılmıştır: ilkokul (1. sınıftan 4. sınıfa kadar), ortaokul (5. sınıftan 8. sınıfa kadar) ve lise (9. sınıftan 12. sınıfa kadar). Türkiye Cumhuriyeti Devleti, GKA çocuklar da dâhil olmak üzere, Türkiye'de yaşayan tüm çocuklara bir yıl süreyle okul öncesi eğitim sağlamayı da amaçlamaktadır.

2019-2020 eğitim öğretim yılında okul çağındaki GKA nüfus 1.082.172'dir⁷.

ŞEKİL 3: 5-17 yaşları arasındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019)

Kaynak: CİGM, Ekim 2019..

⁶ 10 Temmuz 2019 tarihli ve 30827 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan İÖK Yönetmeliğinde, zorunlu eğitime başlama yaşı 69 ay olarak değiştirilmiştir.

⁷ Okul çağındaki Suriyeli çocuk sayısı hakkında bilgiler her eğitim öğretim yılı başlangıcında CİGM tarafından MEB'e sunulmaktadır.

Türkiyede yaşayan okul çağındaki GKA Suriyeli çocukların sayısı, ülkedeki Suriyeli nüfusun artmasına paralel olarak artmıştır (Şekil 2). Dolayısıyla, eğitim planları yapılırken ve program öncelikleri belirlenirken nüfustaki bu artışlar da göz önünde bulundurulmaktadır.

Şekil 3'te okul çağındaki GKA Suriyeli çocukların sayısının yaşa göre dağılımı gösterilmektedir. Dağılımın yönü en küçük yaştaki çocuklara doğrudur. Diğer bir deyişle, küçük yaş gruplarında, büyük yaş gruplarına kıyasla daha çok sayıda GKA çocuk bulunmaktadır.

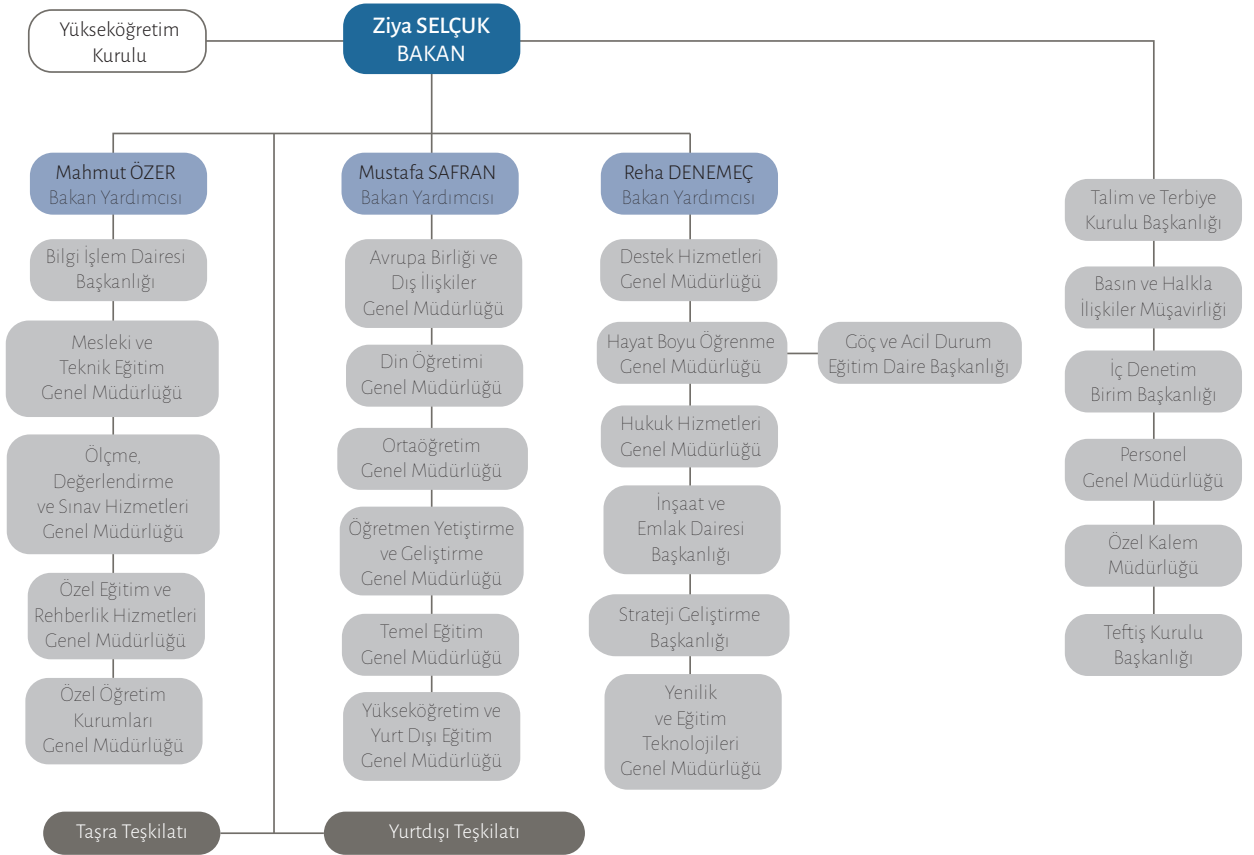
3. GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ SURIYELİLERE YÖNELİK EĞİTİM MÜDAHALESİ

3.1 Kurumsal düzenlemeler

Türkiye'deki geçici koruma altındaki (GKA) Suriyeli çocukların eğitim ihtiyaçlarına daha etkin bir şekilde yanıt vermek ve çalışmalarını koordine etmek

amacıyla, 16 Mayıs 2016 tarihinde, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) bünyesinde Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı kurulmuştur.⁸

ŞEKİL 4: Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat Yapısı

Kaynak: MEB, 2018.

⁸ Bakanlık Onayı No. 5473077.

3.2 Politika çerçevesi

3.2.1 Türkiye'de GKA Suriyeli çocukların eğitimine yönelik politika çerçevesi

MEB'in eğitim yaklaşımı, tüm GKA çocukların Türk çocuklarla aynı standartta ve kalitede kapsayıcı eğitim olanaklarından yararlanmasını öngörmektedir.⁹ 2014 yılında, MEB, Türkiye'deki yabancıların örgün ve yaygın eğitim hizmetlerine erişmesinin önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla Yabancılar Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri konulu 2014/21 Sayılı Genelge'yi yayımlamıştır.

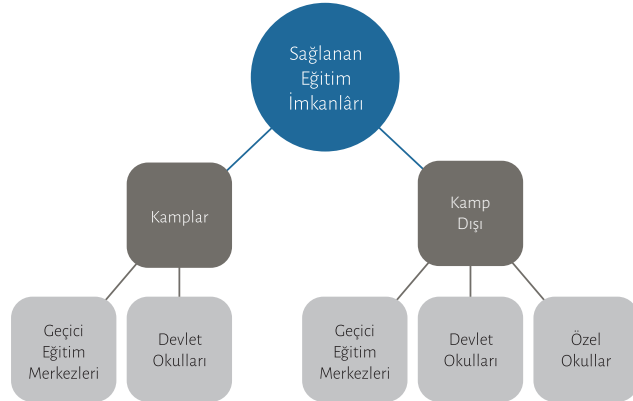
Ulusal mevzuatta, GKA Suriyeli öğrencilerin eğitim programlarına kayıt yaptırmalarının önündeki yasal engeller şu şekilde kaldırılmıştır: (i) GKA Suriyelilerin MEB'e bağlı eğitim kurumlarında her türden ve her kademedeki eğitim ve öğretim faaliyetlerinden yararlanmasına izin verilmiştir ve (ii) Geçici Eğitim Merkezleri (GEM'ler) kurulmuştur. GEM'ler; GKA Suriyeli çocuklara yoğun ve zorunlu Türkçe derslerinin (haftada 15 saat) yanı sıra Arapça eğitim veren eğitim merkezleridir. Merkezlerde Arapça olarak verilen derslerde, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından onaylanan müfredat kullanılmaktadır. GEM'lerde 12. sınıfı bitiren öğrenciler, 12 yıllık eğitimi tamamladıklarını gösteren bir belge almaktadır. Ayrıca GEM'lerde okuyan 12. sınıf öğrencileri Açık Lise sınavlarına girerek uluslararası geçerliliği olan lise diplomasına sahip olabilmektedir.

Ev sahibi topluluklarda yaşayan geçici koruma altındaki çocuklar; Türkiye'deki devlet okullarına ya da GEM'lere (veya özel okullara) kayıt yaptırabilmektedir. Kamplarda yaşayan çocuklar da kamp içinde bulunan devlet okullarında ve GEM'lerde sunulan eğitim imkanlarından faydalanabilmektedir.

Kutu 1: MEB Göç ve Acil Durum Daire Başkanlığı'nın görevleri

- ▶ Göç ve acil durum vakalarında, ilgili birimlerle koordinasyon içinde, MEB'e bağlı örgün eğitim ve yetişkin eğitimi kurumlarında eğitim faaliyetleri yürütmek
- ▶ Göç ve acil durum vakalarında eğitim politikaları geliştirmek, bu politikaları uygulamak, izlemek ve değerlendirmek
- ▶ Kriz durumlarında geçici olarak kurulan eğitim merkezlerinde yürütülen faaliyetleri planlamak, izlemek ve raporlamak
- ▶ Göç ve acil durum vakalarında eğitim programları ve materyalleri hazırlamak
- ▶ Göç ve acil durum vakalarında eğitim ve destek programları sunmak için çalışan ulusal ve uluslararası paydaşlar arasında koordinasyon sağlamak
- ▶ Göç ve acil durum vakalarında MEB'in merkez ve taşra teşkilatı arasında koordinasyon kurulmasını sağlamak
- ▶ Göç ve acil durum vakalarında ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasında eğitimle ilgili iş birliği kurulmasını sağlamak

ŞEKİL 5: Türkiye'deki GKA Suriyeli çocuklara sunulan örgün eğitim olanakları

⁹ Daha önce de vurgulandığı üzere, Türkiye; GKA Suriyeliler, diğer mülteciler ve sığınmacılar da dâhil olmak üzere, ülkede yaşayan tüm çocukların eğitim hakkından yararlanmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

3.2.2 GKA Suriyeli çocukların aşamalı olarak GEM'lerden Devlet Okullarına aktarılması

MEB, 2015 yılından itibaren, GKA Suriyeli çocukların Geçici Eğitim Merkezleri (GEM'ler) yerine Türkiye'deki devlet okullarına kaydedilmesini teşvik eden bir politika uygulamaya başlamıştır. Bazı illerde pilot uygulamalar başlatarak okul öncesi eğitim alan tüm çocuklar ile birinci sınıfa giden bütün çocukların DO'lara kaydedilmesi sağlanmıştır. 2016 yılında bu politikayı ülke genelinde tüm illere yaymıştır. 2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren, okul öncesi eğitime, ilkokula ve ortaöğretime başlayacak olan GKA tüm öğrencilerin Türkiye'deki devlet okullarına kaydolması zorunlu tutulmuştur. MEB; bu aşamalı geçiş sürecini kolaylaştırmak amacıyla, GEM'lerde ve Halk Eğitimi Merkezlerinde (HEM'ler) (bakınız 5. Bölüm) her yaşta öğrencilere sunulan Türkçe derslerini güçlendirmiş ve tüm çocuklar için mevcut eğitim materyallerini geliştirerek bu materyalleri çocukların yaşlarına uygun hâle getirmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi öğrenmelerini kolaylaştırmak ve uyumlarını artırmak amacıyla 2018-2019 eğitim öğretim yılında uyum sınıfları oluşturulması kararı alınmıştır. Bu çerçevede 81 ilde bulunan tüm yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe dil seviyelerini tespit etmek amacıyla 3 Mayıs 2019 tarihinde Türkçe Yeterlik Sınavı yapılmıştır. Bu sınava ilkokul 3 ve 4. sınıf, ortaokul ve lise kademelerinde olmak üzere 300.000'in üzerinde öğrenci katılım sağlamıştır. Ayrıca, uyum sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin

iş ve işlemlerini düzenlemek amacıyla 2019/15 sayılı "Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi" yayımlanmıştır.

Genelge kapsamında Türkçe Yeterlik Sınavı değerlendirme sonucunda 60 puan altında alan öğrenciler için 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren okullarımızda Türkçe uyum sınıfları açılmaktadır. 81 ilde açılan uyum sınıflarında yaklaşık 115.000 öğrenci öğrenim görmektedir. Uyum sınıflarında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe yeterlilik düzeyinin artırılması ve Türk eğitim sistemine uyumlarının sağlanması hedeflenmektedir.

3.2.3 GEM'lerde eğitim gören GKA Suriyeli çocukların devlet okullarına geçişinin ve GKA Suriyeli okul dışı kalan çocukların desteklenmesi

GEM'lerden devlet okullarına geçiş yapan çocukların desteklenmesi, okul dışında kalan GKA Suriyeli çocukların eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi ve eğitimin herhangi bir türüne erişimlerinin sağlanması için MEB, 2016 yılından bu yana GEM'lerde, Halk Eğitimi Merkezlerinde (HEM)¹⁰ ve diğer merkezlerde çeşitli eğitim faaliyetleri uygulamaya koymuştur. MEB ayrıca, GEM'lerden devlet okullarına geçişte GEM'lerdeki çocuklara yardımcı olmak için onlara Türkçe kursları, Arapça kurslar, destekleme ve telafi eğitimi sağlamıştır.

Ayrıca MEB çocukların erken yaşta eğitime kazandırılması amacıyla okul öncesi eğitimin önemini vurgulamaktadır. Suriyeli öğrencilerin

¹⁰ HEM'lerde yetişkinlere ve ergenlere yaygın eğitim fırsatları sunulmaktadır. HEM'lerde veya devlet okullarında açılan sınıflarda öğrenim gören küçük çocuklara da (6 yaş itibarıyla) yine bu merkezlerde Türkçe kursları da verilmektedir. Ayrıca Bkz. 5. Bölüm.

okul öncesi eğitim imkanlarından faydalanmaları amacıyla, 2018-2019 yaz döneminde 26 ilde Erken Çocukluk Eğitim Programı uygulanmaya başlamıştır. Bunun yanısıra eğitime hiç başlamamış veya ara vermiş 9-18 yaş arasındaki çocuklar için yaz dönemi telafi eğitimleri ve Türkçe kurs imkanları da sunulmaktadır.

MEB tarafından ilkokulların 3. ve 4. sınıfında okuyan öğrenciler için İlkokul Yetiştirme Programı (İYEP) uygulanmaya başlanmış olup yeni düzenlemeler ile de sadece 3. sınıflara uygulanmaktadır. İYEP 3. sınıfa devam eden, Türkçe ve matematik derslerinde belirli kazanımları edinemeyen öğrencilerin eksikliklerinin giderilmesini hedefleyen bir programdır. Bu programdan GKA Suriyeli öğrenciler de faydalanmaktadır.

Türkiyede sunulan eğitim imkanlarından faydalanamayan öğrencilerin eğitime erişimlerinin sağlanması amacıyla da MEB tarafından çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Çalışmalar ulusal ve uluslararası paydaşlarla iş birliğinde yürütülmektedir. Okul dışı kalmış çocukların eğitime yönlendirilmesi konusunda saha çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Bunun yanı sıra MEB, GKA Suriyeli okul dışı çocukların telafi eğitimi ve Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) gibi programlar vasıtasıyla da desteklemiştir¹¹. Programın nihai amacı eğitimin her türünden yoksun kalmış Suriyeli öğrencilerin eğitim sistemine geçişlerini kolaylaştırmaktır. Programı başarıyla tamamlayan öğrenciler daha sonra devlet okullarına veya kendilerine uygun

diğer eğitim fırsatlarına yönlendirilirler. HEP, Halk Eğitimi Merkezlerinde (HEM) verilmektedir ve tüm vatandaşlara yönelik diğer yaygın eğitim programlarını tamamlayıcı niteliktedir.

3.3 GKA Suriyeli çocukların kaliteli eğitim hizmetlerine erişimlerinin desteklenmesi

3.3.1 Eğitim ortamları ve eğitim materyalleri için destek ve erişimin sağlanmasına yönelik diğer destekler

MEB; mevcut eğitim sistemini, GKA Suriyeli çocukların belirli ihtiyaçlarına çeşitli şekillerde yanıt verecek şekilde güçlendirmiştir.

Bu kapsamda, yeni okullar ve sınıflar inşa edilerek, eğitim verilen ortamların sayısı da arttırılmıştır. Son yıllarda, MEB okul öncesi eğitime erişimi arttırmak ve ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki öğrencilere ilave eğitim alanı sağlamak için 1.000'den fazla konteyner sınıf tedarik etmiştir. Bu konteyner sınıflar, MEB'in, yeni okulların inşası tamamlanana kadar geçici olarak bulunduğu bir çözümdür.

MEB bu kapsamda büyük çaplı inşaat çalışmaları yürütmektedir. 19 il genelinde 215 eğitim ortamı inşa edilmektedir.

2016 yılından bu yana uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılarak 2.000.000'nun üzerinde Türkçe kitap setinin Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları illere dağıtımı yapılmıştır.

¹¹ HEP kursları Mayıs 2018'den bu yana Halk Eğitimi Merkezlerinde uygulanmaktadır. Bununla birlikte, 2018 yılının başında programa yönelik olarak hazırlık faaliyetleri uygulamaya konmuştur: topluma erişim, eğitimler, eğitim materyallerinin tedariki vb.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde geliştirilen Hayat Boyu Türkçe 1, Hayat Boyu Türkçe 2, Hayat Boyu Türkçe 3 kitap setlerinden ve öğretmen kitaplarından da 3.000.000 üzerinde kitabın dağıtımını yapmıştır.

MEB, eğitim talebini arttırmak amacıyla, Türkiye'deki mevcut örgün ve yaygın eğitim imkânları hakkında broşürler bastırarak ve bu broşürleri tüm illerde de dağıtmıştır.

Okullarda yeterli eğitim öğretim kaynakları bulunmasını sağlamak amacıyla, uluslararası kuruluşlar ile iş birliğinde eğitim öğretim araçları ve diğer temel materyaller, Suriyeli öğrenci sayısının yüksek olduğu tüm GEM'lere ve devlet okullarına dağıtılmıştır. Dağıtılan malzemelere şunlar da dâhildir; ders kitapları, alfabe kartları, haritalar, grafikler, anaokulu materyalleri, öğretmen ve öğrenci çantaları, GEM'lere okul demirbaşları da temin edilmiştir. Çok sayıda Suriyeli öğrencinin kayıtlı olduğu devlet okullarına ilave bilgisayar desteği, fotokopi makineleri, projektörler ve yazıcılar da sağlanmıştır. Ayrıca hem GEM'lerde hem de DO'lardaki GKA Suriyeli çocuklara gerekli giyim yardımı da yapılmıştır.

Ülke genelindeki tüm GEM'lere okul bakım masraflarını karşılamaları; öğrencilere temiz, güvenli ve sağlıklı eğitim ortamları sunmaları için uluslararası kuruluşların desteği ile finansal destek sağlanmıştır. Bu destek sayesinde GEM'ler; sarf malzemesi (örneğin; temizlik malzemeleri ve deterjanlar, okul personeli için kırtasiye malzemeleri) masraflarını, güvenlik giderlerini, temizlik personeli giderlerini ve öğretim malzemesi masraflarını karşılamıştır. Okul tesislerinin bakım

ve tamirata, demirbaş ve ekipman ile ilgili masraflar da bu destek ile karşılanmıştır. GKA Suriyeli öğrencilerin öğrenim gördüğü devlet okullarına da ilave güvenlik ve temizlik personeli desteği sağlanmıştır.

2016-2017 eğitim öğretim yılında, Türkçe öğrenen kişilere sunulan kursların ve derslerin içeriği güncellenmiştir. Suriyeli öğrencilerin dil yetkinliğini arttırmak amacıyla, GEM'lerde uygulanan müfredata haftada 15 saat Türkçe dil dersi eklenmiştir. GKA Suriyeli çocuklar için HEM'lerde Türkçe kursları açılmıştır. MEB aynı zamanda GKA Suriyeli çocukların Türkçe becerilerinin ölçülmesi amacıyla sınav uygulamıştır.

Bunların yanı sıra MEB, devlet okullarına geçişlerini desteklemek amacıyla devlet okullarında eğitim gören 40.000'den fazla GKA Suriyeli öğrenciyi destekleyici eğitim de sağlamıştır. MEB 30.000'den fazla çocuğa ulaşım desteği sağlayarak, eğitimin önündeki en önemli engellerden birinin ortadan kaldırılmasına katkı sağlamıştır.

3.3.2 GEM'lerde görev yapan eğitim personeli

2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren GEM'lerde koordinatör olarak (müdür vazifesinde) görev yapan Türk personele yaklaşık 5.000 Türk eğitim personeli de destek sağlamaktadır. Bu personelin büyük bir kısmı Türkçe dil eğitimi verirken, bir kısmı da psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti yapmaktadır.

2014/21 sayılı "Yabancılarla Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetlerine İlişkin Genelge" doğrultusunda resmi okullarda ve Valiliklerce oluşturulan geçici

eğitim merkezlerinde, eğitim-öğretim faaliyetlerine gönüllü olarak destek vermek üzere Suriyeli eğiticiler görevlendirilmiştir.

2016 yılından itibaren yaklaşık 13.000 Suriyeli gönüllü eğitim personeli; GEM'lerde Suriyeli çocuklara doğrudan eğitim vermiş ve devlet okullarındaki GKA Suriyeli çocuklara da destek sağlamıştır. Bu gönüllü eğitim personeline yürüttükleri eğitim çalışmaları için aylık teşvik ödemeleri yapılmaktadır.¹²

2016-2017 eğitim-öğretim yılından günümüze kadar geçici eğitim merkezlerinin kapatılması sürecinde, kapatılan merkezlerde çalışan Suriyeli gönüllü eğiticilerle ilgili 2018 yılında yönetim stratejisi oluşturulmuştur. Suriyeli gönüllü eğiticilerin eğitim hizmetlerine hangi alanlarda destek olabilecekleri konusunda planlama yapılmıştır. Suriyelilerin eğitim ihtiyaçları çerçevesinde Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında hangi alanlarda eğitim hizmetlerine destek sağlayabilecekleri konusunda "Suriyeli Gönüllü Eğitici Yönetim Stratejisi" oluşturulmuştur.

Ekim 2019 itibariyle yaklaşık 4.500 gönüllü eğitici öğrenci-veli-öğretmen iletişimlerini kolaylaştırmak amacıyla okullarda destek personeli olarak görevlendirilmiştir. Bunun yanı sıra Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında diğer belirlenen alanlarda da görevlendirilen Suriyeli gönüllü eğitici bulunmaktadır.

3.3.3 şartlı Eğitim Yardımı (şEY) programı

Dezavantajlı GKA ailelere mensup çocukların örgün eğitim programlarına (devlet okullarında ve GEM'lerde uygulanan programlar da dâhil olmak üzere) kaydolmasını ve düzenli olarak devam etmesini sağlamak amacıyla, okula giden çocukları olan dezavantajlı ailelere yönelik sosyal yardım programının¹³ kapsamı, yabancı uyruklu öğrencilere yönelik şartlı Eğitim Yardımı Programı (şEY)¹⁴ vasıtasıyla genişletilmiştir. şöz konusu şEY Programı, 2017'nin Mayıs ayında başlatılmıştır. Ülke genelinde ev sahibi topluluklarda yaşayan ve okullara kayıtlı olan en savunmasız Suriyeli çocuklar ve diğer dezavantajlı mülteci ve siğinmacı çocuklar da programdan yararlanmaktadır.

2017 Mayıs ayı itibariyle , yardım alma koşullarına uygun olan yararlanıcılara yapılan ödemeler¹⁵ şekil 6'da gösterilmektedir.

2019 'in Eylül ayı itibariyle, yaklaşık 525.928 çocuk, şEY programı kapsamında sağlanan yardımlardan faydalanmıştır.

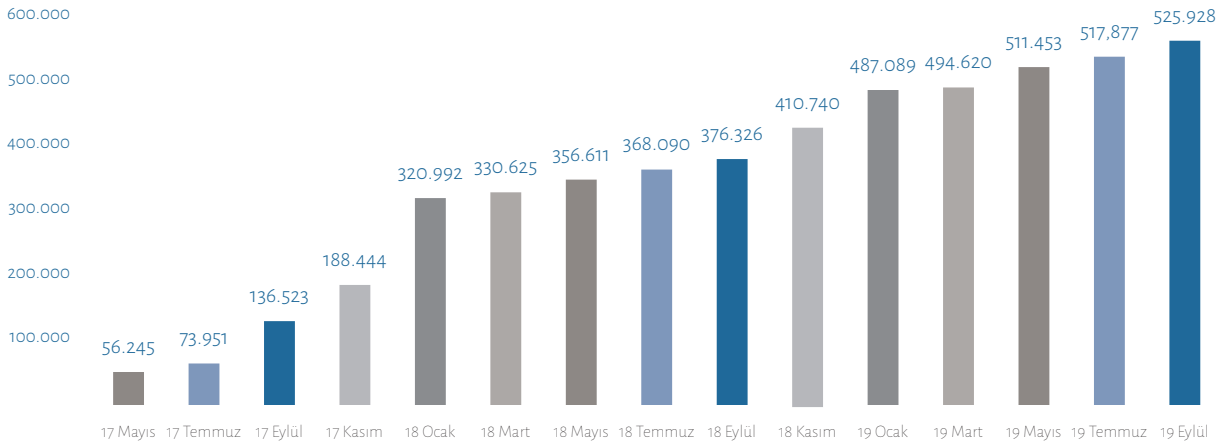
¹² Öğretmen Teşvik Programı, 2014'ün Kasım ayında, MEB, Posta Teşkilatı (PTT) ve UNICEF arasında imzalanan bir protokol kapsamında başlatılmıştır.

¹³ Bu program, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB) ve MEB tarafından 2003'ten beri Türk çocuklar için uygulanmaktadır.

¹⁴ Yabancı uyruklu öğrencilere yönelik şEY Programı; AÇSHB, MEB, Türk Kızılay Derneği (TKD) ve UNICEF arasında kurulan iş birliği çerçevesinde uygulanmaktadır.

¹⁵ şEY programı kapsamında ödemeler, ulusal şEY programı ile uyumlu olarak önceden belirlen bir takvim doğrultusunda iki ayda bir (Eylül, Kasım, Ocak, Mart, Mayıs ve Temmuz aylarında) yapılmaktadır. Yararlanıcı bir ailenin herhangi bir ayda alacağı tutar; ailede okula devam eden çocuk sayısına, çocukların cinsiyetlerine, sınıflarına ve önceki aylarda okula devam düzeylerine bağlıdır.

ŞEKİL 6: Ödeme yapılan aylara göre ŞEY programından yararlanan kişi sayısı (2017-2019)

* ŞEY ödemeleri her iki ayda bir yapılmaktadır.

*** Toplam yararlanıcı sayısı bugüne kadar herhangi bir ödeme ayında en az bir ŞEY ödemesi almış toplam faydalanıcı sayısını göstermektedir.

Kaynak: TKD, 2017-2019

3.3.4 Telif eğitimi ve Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP)

2016 yılının başından beri çocukların GEM'lerden devlet okullarına geçişinde onlara yardımcı olmak ve okul dışında kalan GKA Suriyeli çocukların eğitime erişimde yaşadıkları sıkıntıların giderilmesi için çalışan MEB, telif eğitimi ve Hızlandırılmış Eğitim Programını (HEP) uygulamaya koymuştur.

MEB tarafından PIKTES aracılığı ile yürütülen telif eğitiminin ilk aşaması, GEM'lerden devlet okullarına geçiş yapan çocuklar için hayata geçirilmiştir. Bu programın birinci aşaması kapsamında, geçici koruma altındaki yaklaşık 10.000 Suriyeli çocuğa ulaşılmıştır. Geçici koruma altındaki okula gitmeyen Suriyeli çocukları kapsayan ikinci aşamada ise 6.000'i aşkın Suriyeli çocuk eğitim hizmeti almıştır. Bunların yanı sıra MEB, okula gitmeyen çocuklara yönelik olarak Halk Eğitimi Merkezlerinde (HEM) HEP programını yürütmüştür. Topluma erişim, eğitim ve kurs materyallerinin

temini de dâhil olmak üzere HEP kurslarının açılmasına yönelik hazırlıklara 2018 yılının ilk aylarında başlanmıştır.

Mayıs 2018'de başlayan kurslar 6 ildeki (Ankara, Gaziantep, Hatay, İstanbul, Konya ve Şanlıurfa) 37 HEM'de hayata geçirilmiştir. Ekim 2018'de, uygulama yeni 6 ilde genişletildi (Adana, Mersin, Kilis, Bursa, İzmir ve Kayseri), böylece HEP 12 ilde ve 76 HEM'de uygulanıyor. Ekim 2019 itibarıyla, 16,176 çocuk (7,607 kız ve 8,569 erkek çocuk) programdan faydalanmıştır.

Hem telif eğitimi hem de HEP, geçici koruma altında bulunan ve uzun yıllardır eğitimden geri kalmış olan Suriyeli çocuk ve ergenlere eğitimlerine devam etme fırsatı sunmayı amaçlamaktadır. Bu çocukların eğitimindeki eksikliklerin telif edilmesi amacıyla, ilgili müfredatın kısaltılmış hâli oldukça kısa bir süre içerisinde uygulanmaktadır. Programı başarıyla tamamlayan çocuklar, Türkiye'deki devlet okullarına gönderilmekte veya diğer uygun eğitim olanaklarından faydalandırılmaktadır.

3.4 GKA Suriyeli çocuklar için eğitim kalitesini iyileştirmeye yönelik eğitim faaliyetleri

3.4.1 Öğretmen eğitimi¹⁶

Geçici koruma altında bulunan ve GEM'lerde veya devlet okullarında okuyan Suriyeli çocuklara daha nitelikli eğitim olanakları sunmayı hedefleyen MEB, bu çerçevede Suriyeli gönüllü eğitim personeli, Türk öğretmenler ve diğer eğitim personelinin kapasitesinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütmektedir. 2016-2017 eğitim öğretim yılından itibaren Suriyeli gönüllü eğitim personelinin sınıf içi becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitimler üç aşamada hayata geçirilmiştir (Tablo1).

Devlet okullarına kayıtlı Suriyeli çocuk sayısı arttıkça MEB, Türk öğretmenlerin sınıfta yabancı öğrencileri destekleme kapasitesini güçlendirmek için de eğitim sağlamaktadır. MEB, sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenlerin, yabancı uyruklu öğrencilere sunulan eğitim-öğretim hizmetlerine ilişkin pedagojik bilgi ve becerilerin arttırılmasını sağlamak ve öğrencilerin Türk eğitim sistemine uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla 2019 yılından itibaren 100.000'in üzerinde öğretmene kurslar düzenlemiştir. Düzenlenen eğitimlerin aşamaları ve katılımcı sayılarını Tablo 2'de gösterilmiştir.

Ayrıca MEB, sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenlere yönelik olarak el kitabı hazırlamıştır. 40.000 el kitabı 81 ilde, bünyesinde yabancı uyruklu

TABLO 1: Eğitim alan Suriyeli gönüllü eğitim personeli sayısı

Suriyeli Gönüllü Eğitici Eğitimi				
Aşama	Kadın	Erkek	Toplam	Tarih
1	n/a	n/a	19,776	Ağustos-Eylül 2016
2	10,201	8,415	18,616	Ocak-Şubat 2017
3	6,656	6,881	13,537	Eylül 2017

Kaynak: MEB, 2017-2018 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

TABLO 2: Eğitim gören Türk öğretmen sayısı (2017-2018)

Türk Öğretmen Eğitimi				
Aşama	Kadın	Erkek	Toplam	Tarih
1	20,842	16,181	37,023	Ocak-Nisan 2017
2	42,360	28,555	70,915	Eylül-Kasım 2017

Kaynak: MEB, 2017-2018 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

öğrenci bulunan okullara, tüm üniversite kütüphanelerine, tüm eğitim fakültelerine ve kütüphanelere gönderilmiştir.

Ayrıca MEB, sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenlerine yönelik olarak el kitabı hazırlamıştır. 40.000 el kitabı 81 ilde, bünyesinde yabancı uyruklu öğrenci bulunan okullara, tüm üniversite kütüphanelerine, tüm eğitim fakültelerine ve kütüphanelere gönderilmiştir.

3.4.2 Sertifikasyon

2015 ve 2016 yıllarında, GEM'lerde on iki yıllık eğitimi tamamlayan Suriyeli öğrenciler; Yabancı Öğrenciler İçin Lise Yeterlilik ve Denklik Sınavı'na (YÖLYDS) girmişlerdir. Sınavı başarıyla geçen öğrencilere, MEB tarafından düzenlenen YÖLYDS belgesi verilmiştir. Bu belge, devlet okullarında (12. sınıfın sonunda) verilen

¹⁶ Hem Suriyeli gönüllü eğiticilerin hem de Türk öğretmenlerin eğitimi, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü ile farklı kuruluşların iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

mezuniyet belgesine denktir. Bununla birlikte, YÖLYDS belgesi, uluslararası alanda tanınmamaktadır. Dolayısıyla, Suriyeli öğrenciler, bu diplomayı Türkiye dışındaki yükseköğretim kurumlarına başvurmak için kullanamamaktadır.

2016-2017 eğitim öğretim yılında, bu sorunu aşmak amacıyla, 12 yıllık eğitimi tamamlayan GKA Suriyeli öğrencilerin durumunu değerlendirmek için Açık Öğretim Lisesi Sınavı yapılmıştır.¹⁷ GKA Suriyeli çocuklar, bu sınavı Türkçe olarak almaktadır. Hem Türkiye'deki eğitim sisteminde hem de uluslararası alanda tanınan Açık Öğretim Lisesi derslerini geçen öğrencilere diploma verilmektedir. Böylece bu diplomaya sahip kişiler hem Türkiye'de hem de yurt dışında yükseköğretim programlarına başvurma olanağı elde etmektedir.

2017-2018 eğitim öğretim yılında, 5.780 öğrenci, Açık Öğretim Lisesi Sınavı'na girmiştir. 5.613 öğrenci (sınava girenlerin %97'si) sınavı geçmiştir. Sınavı geçen öğrencilerin yaklaşık %49'u kız öğrencilerden oluşmaktadır.

2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren GEM'lerde 12. sınıf okuyan öğrenciler Açık Öğretim Lise'sine yönlendirilerek diploma almaları sağlanmaktadır. Devlet okullarında okuyan öğrenciler resmi geçerliliği olan diploma almaya hak kazanmaktadır.

3.4.3 Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi'nin (YÖBİS) güçlendirilmesi

GEM'lere devam eden öğrenciler; eğitim mevzuatında GEM'lerin geçici statüde yer alması nedeniyle ve öğrencilerin geçerli

kimlik numarasına sahip olmaması sebebiyle, e-okul sistemine kayıt edilemiyordu. Verilerdeki bu eksikliği gidermek amacıyla, 2014 yılının Eylül ayında, Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) geliştirilmiştir. Bu sistem sayesinde GEM'lere kayıtlı öğrencilerin okula devam durumu ve performansı izlenebilmektedir. Geçerli kimlik numarası olmayan öğrenciler geçici olarak devlet okullarına YÖBİS üzerinden kayıt edilmiştir. Bu tamamlayıcı sistem sayesinde, GEM'lerde çalışan Suriyeli gönüllü eğitim personeli ve GEM'lere devam eden GKA Suriyeli öğrenciler hakkında temel eğitim verileri toplanabilmektedir. YÖBİS, e-okul sistemiyle uyumludur ve iki sistemden alınan veriler entegre edilebilmektedir. YÖBİS; öğrencilerle ilgili eğitim bilgilerini ve demografik verileri de oluşturabilmektedir. Oluşturulan veriler, e-okul sistemine aktarılabilen bir formattadır.

2015'in Ocak ayında YÖBİS GEM'lerde kullanılmaya başlanmıştır. Sisteme girilen veri kalitesini arttırmak amacıyla, söz konusu tarihten itibaren, MEB'e bağlı koordinatörlere (GEM müdürleri), MEB'in il müdürlüklerindeki YÖBİS kullanıcılarına ve GEM koordinatörlerine eğitimler verilmiştir. Bu eğitim sonucunda, sisteme girilen veri kalitesi, giderek iyileştirilmiştir. 2016'nın Eylül ayında, MEB, kendi kaynaklarını kullanarak sistemde yapılacak diğer değişiklikleri yapma ve sistemi geliştirme sorumluluğunu devralmıştır.

Toplanan verilerin kalitesinde yapılan önemli değişiklik, okula devam kayıtlarının, yabancı uyruklu öğrencilere yönelik Şartlı Eğitim Yardımı Programı kapsamında aylık nakit yardım alma kriterlerine uygun olan öğrencilerin devam durumunu izlemek üzere

¹⁷ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları da bu diplomayı on iki yıllık eğitimi tamamladıktan sonra alabilmektedir.

kullanılmasını sağladı. Bu amaç doğrultusunda, YÖBİS, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi'ne (ISAİS) entegre edilmiştir.

3.4.4 Sosyal Uyum ve Yaşam Programı

Geçici koruma altındaki çocukların ülkemizde buldukları sürece eğitim görmelerini sağlamak üzere Türk eğitim sistemine uyumlarının sağlanmasına yönelik çalışmalar MEB tarafından yürütülmektedir. Dil kuşkusuz sosyal uyumun sağlanmasında en önemli araçlardan bir tanesidir. MEB GKA Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmelerini kolaylaştırmak ve uyumlarını artırmak amacıyla 2018-2019 eğitim öğretim yılında uyum sınıfları oluşturulması kararı almıştır.2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren 2019/15 sayılı Genelge kapsamında Bakanlığa bağlı resmi okullarda Türkçe Uyum Sınıfları açılmaktadır. Bu sınıflarda 100.000 üzerinde öğrenci öğrenim görmektedir. Ayrıca, tüm yabancı uyruklu gençlerin spor yoluyla sosyal uyumlarının sağlanması amacıyla okullarda yeterli fiziksel ve eğitsel altyapı oluşturularak öğrencilerin spor aktivitelerine erişimleri sağlanmaktadır.

MEB tarafından sosyal uyumun sağlanması amacıyla aileye yönelik yetişkin eğitimi kapsamında da çalışmalar yürütülmektedir. Yabancı uyrukluların ülkemizdeki sosyal, ekonomik ve kültürel hayata uyumlarının kolaylaştırılması amacıyla "Sosyal Uyum ve Yaşam Programı" hazırlanmıştır. GKA Suriyeliler 81 ilde bulunan Halk Eğitimi Merkezleri aracılığıyla bu modülden faydalanmaktadır.

3.5 GKA Suriyeli çocukların yükseköğretime erişimlerinin artırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri

BM kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yürüten Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların yükseköğretime erişimini kolaylaştırmaya yönelik adımlar atmıştır. Yükseköğrenim olanaklarına ilişkin bilgilerin yaygınlaşmasını sağlayan YÖK ve YTB, öğrencilere yönelik köprü programları uygulamaktadır.

YTB lise mezunlarına yükseköğrenime hazırlık programlarına katılma fırsatı ve burs imkânı sunmaktadır. Yükseköğrenime hazırlık programı kapsamındaki dokuz aylık yoğun Türkçe dil kursu sayesinde yabancı uyruklu öğrenciler, Türk üniversitelerine kayıt olabilmek için istenen dil yeterliği gereksinimlerini karşılayabilmektedir.

Burs programı ise, burs yönetimi alanında geniş tecrübeye sahip bir kurum olan ve Türkiye'nin uluslararası bursluluk programını yürüten YTB tarafından uygulanmaktadır.

4. ÖRGÜN EĞİTİME İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

4.1 GKA Suriyeli çocukların örgün eğitime erişimleri

2019-2020 eğitim öğretim yılında, toplam 684.728 geçici koruma altındaki (GKA) Suriyeli çocuk, örgün eğitim programlarına kaydolmuştur. Bu sayı, 2018-2019 eğitim öğretim yılında okullara kaydolun GKA çocuk sayısı ile karşılaştırıldığında, örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA çocuk sayısında bir artış (yüzde 6 oranında) olduğu görülmektedir. Bu artışa paralel

olarak Brüt Okullaşma Oranı (BOO) ortalamasında da bir artış olmuştur.¹⁸ Brüt okullaşma oranı; 2018-2019 eğitim öğretim yılında yüzde 61 iken, 2019-2020 eğitim öğretim yılında yüzde 63'e çıkmıştır. Tablo 3'te, yıllara göre brüt okullaşma oranları gösterilmektedir.¹⁹

Okullaşma oranındaki artış, MEB'in ve paydaşlarının Türkiye'deki GKA Suriyeli çocukların eğitime erişimini arttırma konusundaki başarısını ortaya koymaktadır. Geçici koruma altındaki bu çocukların eğitim hizmetlerine erişimini daha da arttırmaya yönelik çabalar hâlen sürdürülmektedir. Bu çalışmalar doğrultusunda, 2020 yılında 750.000 öğrenciye ulaşılması hedeflenmektedir. MEB'in benimsediği politikalar sayesinde, Türkiye'deki devlet okullarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı, Geçici Eğitim Merkezlerine (GEM'ler) kayıtlı çocuk sayısından çok daha hızlı bir şekilde artış göstermiştir. 2014-2015 eğitim öğretim yılında, örgün eğitim programlarına kayıtlı Suriyeli çocukların büyük çoğunluğu (yüzde 83'ü) GEM'lere kayıtlıydı. 2017-2018 eğitim öğretim yılında devlet okullarına kayıtlı çocuk sayısı, ilk kez GEM'lere kayıtlı çocuk sayısını geçti (Şekil 7).

TABLO 3: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranları (2014-2019)

Eğitim Yılı	Devlet Okulları	Geçici Eğitim Merkezleri	Toplam	Okul Çağındaki Nüfus	Brüt Okullaşma Oranı
2014-2015	40,000	190,000	230,000	756,000	30.0%
2015-2016	62,357	248,902	311,259	834,842	37.0%
2016-2017	201,505	291,039	492,544	833,039	59.0%
2017-2018	387,849	222,429	610,278	976,200	62.5%
2018-2019	552,546	90,512	643,058	1,047,536	61.4%
2019-2020*	659,450	25,278	684,728	1,082,172	63.3%

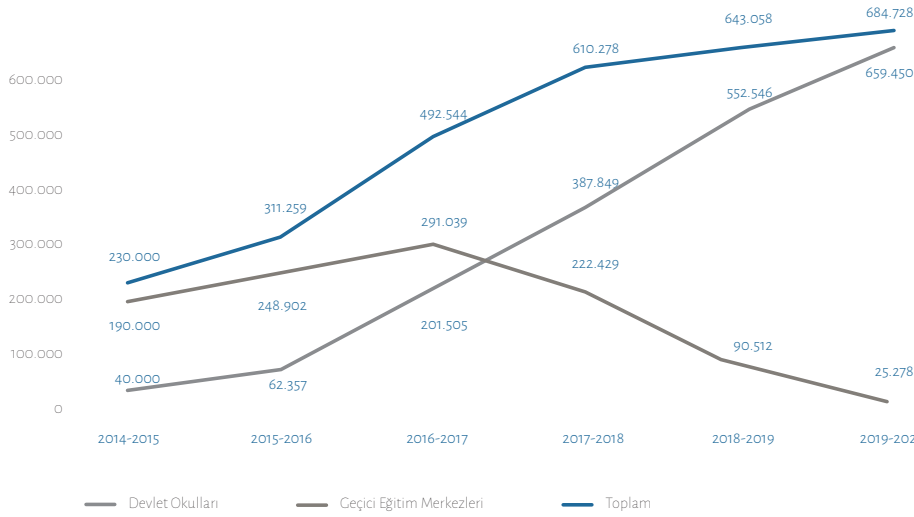
* Bu rakam, Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 26.179 çocuğu da içermektedir.

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

¹⁸ Brüt Okullaşma Oranı; yaşından bağımsız olarak belirli bir eğitim kademesine kayıtlı çocuk sayısının, aynı eğitim kademesindeki toplam çağ nüfusuna oranıdır (UNESCO, UIS). Bu oran aynı zamanda belirli bir eğitim kademesine devam etmesi öngörülen yaş aralığından daha büyük çocukları da (örneğin; alt sınıflara devam eden öğrenciler) içermektedir.

¹⁹ Bu brüt okullaşma oranı; 5-17 yaş arasındaki nüfusun büyüklüğüne ve okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise eğitimi veren kurumlara kayıtlı öğrenci sayısına göre hesaplanmıştır.

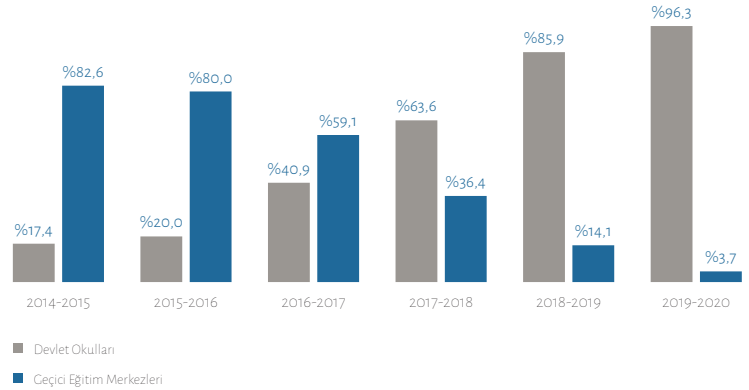
ŞEKİL 7: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2014-2019)

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

Şekil 8'de de görülebileceği üzere Türkiye'deki devlet okullarına kayıtlı GKA Suriyeli çocukların oranı, 2014'te yüzde 17 iken, bu oran 2019'da %96'ya çıkmıştır.

ŞEKİL 8: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (2014-2019)

Kaynak: MEB, Ekim, 2019

4.2 2019-2020 eğitim öğretim yılında genel okullaşma düzeyi

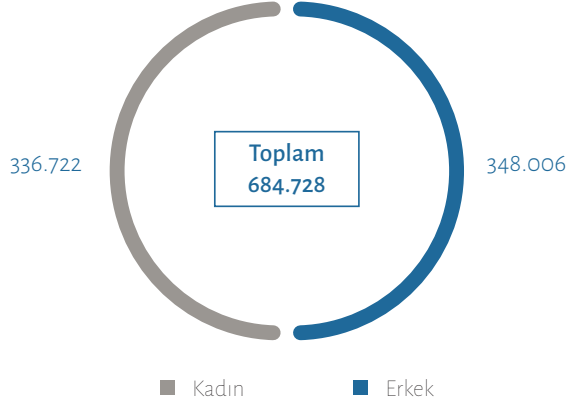
2019-2020 eğitim öğretim yılında örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı, 684.728'e ulaşmıştır (Şekil 9). Bu öğrencilerin 348.006'si erkek, 336.722'si ise kızdır. Bununla birlikte, aşağıda da açıklandığı üzere, kayıtların, sınıf ve eğitim düzeyine göre daha ayrıntılı bir analizi yapıldığında, eğitimin farklı kademelerinde, farklı sınıf düzeylerinde okuyan kız ve erkek çocukların sayısının değişiklik gösterdiği görülmüştür.

MEB müfredatını uygulayan devlet okullarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı, 2019-2020 eğitim öğretim yılında 659.450'ye ²⁰ (334.909 erkek ve 324.541 kız) ulaşmıştır. Bu öğrencilerden 26.179'u ise Açık Öğretim Okullarına kayıt yaptırmıştır.²¹

²⁰ Bu rakam, 64.688 Iraklı çocuğu da içermektedir.

²¹ Açık öğretim, örgün eğitim kurumlarında yüz yüze eğitim alamayan öğrencilere uzaktan eğitim fırsatı sağlamaktadır. Öğrencilere ortaokulu ve liseyi bitirmeleri için olanak sunmaktadır.

ŞEKİL 9: Cinsiyete göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

TABLO 4: Cinsiyete göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2019-2020)

Cinsiyet	Devlet Okulları*	Yüzde	Geçici Eğitim Merkezleri	Yüzde	Toplam	Yüzde
Kadın	324,541	%49.2	12,181	%48.2	336,722	%49.2
Erkek	334,909	%50.8	13,097	%51.8	348,006	%50.8
Toplam	659,450	%100.0	25,278	%100.0	684,728	%100.0

* Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 26.179 öğrenci de devlet okulları için verilen sayıya dâhil edilmiştir.

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

2019-2020 eğitim öğretim yılında 25.278 Suriyeli çocuk (12,181 kız ve 13.097 erkek) ise 4 ildeki 23 GEM'de yoğunlaştırılmış Türkçe derslerinin yanı sıra, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca onaylanan müfredat ile Arapça eğitim almıştır.

Devlet okullarına kayıtlı çocukların yüzde 50,8'i erkek, yüzde 49,2'si ise kızdır. GEM'lerdeki öğrencilerin ise yüzde 51,8'i erkek ve yüzde 48,2'si de kızdır.

4.3 2019-2020 eğitim öğretim yılında eğitim kademesine ve sınıf düzeyine göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları

Şekil 10'da, farklı eğitim kademelerine göre okullara kayıtlı GKA çocuk sayıları gösterilmektedir. 2019-2020 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitim, ilkökul eğitimi (1. sınıftan 4. sınıfa kadar), ortaokul eğitimi (5. sınıftan 8. sınıfa kadar) ve lise eğitimi (9. sınıftan 12. sınıfa kadar) alan GKA çocuk

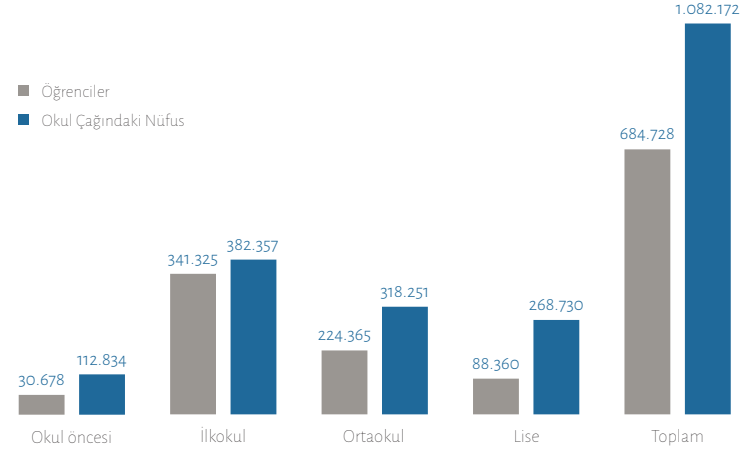
sayılarına yer verilmektedir. Bu rakamlar, ilgili yaş gruplarındaki geçici koruma altındaki toplam Suriyeli sayısı ile karşılaştırılmaktadır.

Örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenciler arasında çoğunluğu ilkokula kayıtlı öğrenciler (341.325) oluşturmaktadır. Ortaokuldan itibaren ise kayıtlı öğrenci sayısının ciddi oranda azaldığı görülmektedir.

Şekil 11'de, 2019-2020 eğitim öğretim yılında GKA Suriyeli çocuklar için brüt okullaşma oranı, eğitim kademelerine göre ayrıştırılmış bir şekilde sunulmaktadır. Bu dönemde okul öncesi eğitim için brüt okullaşma oranı yüzde 27 olarak gerçekleşmiştir. Brüt okullaşma oranı ilkokul düzeyinde yüzde 89, ortaokul düzeyinde yüzde 70 ve lise düzeyinde yüzde 33 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, okul öncesi eğitimden 12. sınıfa kadar tüm eğitim kademeleri için genel okullaşma oranı yüzde 63 olmuştur²².

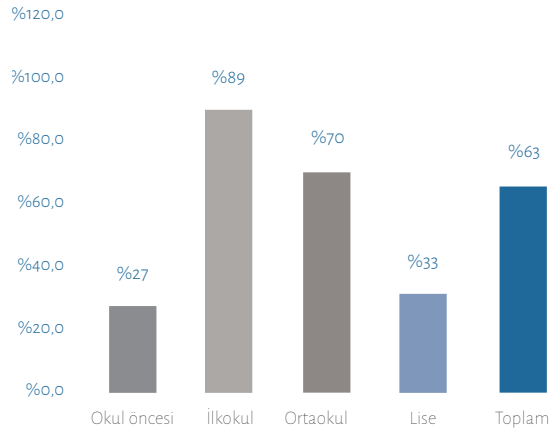
GKA çocuklar arasında brüt okullaşma oranlarını yorumlarken şu hususa da dikkat etmek gerekir. Belirli bir eğitim kademesine devam etmek için öngörülen normal yaştan daha büyük yaşlardaki GKA çocuklar da (örneğin; alt sınıflara devam eden büyük yaşta öğrenciler) o eğitim kademesine ilişkin verilere dâhil edilmektedir. GKA çok sayıda Suriyeli çocuk ve ergen çeşitli nedenlerle (örneğin; Suriye'den göç etmek zorunda kalmak) eğitimlerinden yıllarca geri kalmış, okula geç kayıt yaptırmış ve kendi yaş gruplarındaki çocuklardan daha alt sınıflara yerleştirilmiştir ve/veya sınıf tekrarı yapmak zorunda kalmıştır.

ŞEKİL 10: Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki GKA Suriyeli sayısı (2019-2020)

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

ŞEKİL 11: Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarında brüt okullaşma oranı (2019-2020)

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

²² Bu raporun hazırlandığı sıra, Suriyeli GKA çocuklar için net okullaşma oranları mevcut değildi. Bu nedenden dolayı brüt okullaşma oranları kullanılarak analiz yapılmıştır.

Tablo 5'de 2019-2020 eğitim öğretim yılında örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayılarına yer verilmektedir. Veriler, sınıfa ve kurum türüne göre ayrıştırılmıştır. Bu rakamlar ayrıca, her yaş grubundaki GKA toplam Suriyeli sayısı ile karşılaştırılmaktadır. Devlet okullarındaki öğrenci sayısı, aynı eğitim kademelerinde geçici eğitim merkezlerine kayıtlı öğrenci sayısından daha fazladır. Bu durum MEB'in, GKA Suriyeli öğrencileri aşamalı olarak devlet okullarına entegre etme politikasının başarılı bir şekilde uygulanmasının sonucudur.

Tablo 5'de sınıflara göre brüt okullaşma oranları da gösterilmektedir. Yukarıda belirtildiği üzere, okul öncesi eğitime erişimin istenilen düzeyde olmadığı

görülmektedir (yüzde 27). İlkokulun tüm sınıflarında brüt okullaşma oranları, genel brüt okullaşma oranının (yüzde 63) üzerindedir: 1. sınıf için yüzde 87, 2. sınıf için yüzde 94, 3. sınıf için yüzde 94 ve 4. sınıf için yüzde 82'dir.

Hem ortaokulda hem de lisede tüm sınıflar için brüt okullaşma oranları, genel brüt okullaşma oranından daha düşüktür. Kayıtlı öğrenci sayısı, 7. sınıf ile 12. sınıf arasında ciddi bir düşüş göstermiştir. Bu veriler, geçici koruma altındaki büyük yaştaki Suriyeli çocuklar ve ergenler için daha üst sınıflara kaydolmanın ya da devam etmenin güç olduğunu göstermektedir. Eğitime erişimi kısıtlayan zorluklardan bazıları şunlardır: GKA Suriyeli nüfusun yoğun olduğu illerde yeterli derslik sayısının

TABLO 5: Sınıflara ve okul türüne göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci ve brüt okullaşma oranı (2019-2020)

Sınıf	Devlet Okulları	GEM*	Toplam*	Okul Çağındaki Nüfus**	Yüzde	Yüzde
Okul öncesi	30.284	394	30.678	112.834	%27	%27,19
1. sınıf	80.609	385	80.994	93.426	%87	
2. sınıf	92.233	858	93.091	99.518	%94	
3. sınıf	90.388	1.111	91.499	97.398	%94	%89,27
4. sınıf	71.536	4.205	75.741	92.015	%82	
5. sınıf	89.718	281	89.999	86.399	%104	
6. sınıf	62.432	1.343	63.775	85.309	%75	
7. sınıf	40.050	1.453	41.503	77.185	%54	%70,50
8. sınıf	24.065	5.023	29.088	69.358	%42	
9. sınıf	25.629	124	25.753	66.695	%39	
10. sınıf	12.727	346	13.073	66.367	%20	
11. sınıf	7.980	355	8.335	65.320	%13	
12. sınıf	5.611	2.938	8.549	70.348	%12	%32,88
HEP ve Destek Sınıfı	9	6.462	6.471			
Açık öğretim okulları	26.179		26.179			
TOPLAM	659.450	25.278	684.728	1.082.172	%63	%63,27

Not: * Ekim 2019 YÖBİS ve e-okul verileri.

** GEM verileri (Ekim 2019).

Kaynak: MEB, Ekim 2019

olmaması, geçici koruma altındaki ailelerin yaşadıkları ekonomik sıkıntılar, eğitim olanakları hakkında farkındalığın bulunmayışı ve dil engeli.²³

4.4 2019-2020 eğitim öğretim yılında cinsiyete ve sınıf düzeyine göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları

Tablo 6'da 2019-2020 eğitim öğretim yılında okullara kayıtlı GKA öğrenci sayıları, sınıf seviyesi ve cinsiyete göre ayrıştırmış bir şekilde sunulmaktadır. Türkiye'deki okul öncesi eğitim

programlarına ya da 1.-9. sınıflara kayıtlı GKA Suriyeli erkek ve kız öğrenci sayısı arasında çok az bir fark bulunmaktadır. Bununla birlikte, 10. sınıf itibarıyla eğitim programlarına kayıt olan kız çocuklarının oranı, eğitim programlarına kayıtlı tüm Suriyeli öğrenciler ile karşılaştırıldığında ciddi ölçüde daha yüksek bir yüzdeye sahiptir. En büyük farklılık 10 ve 11. sınıflarda gözlemlenmiştir. Bu sınıflara kayıtlı kız çocuklarının oranı yaklaşık yüzde 58 iken, erkek çocuklarının oranı yaklaşık yüzde 42'dir. Yine de, cinsiyete göre kayıtlı öğrenci sayısındaki bu farklılığı daha iyi anlayabilmek için daha çok analize ihtiyaç vardır.

TABLO 6: Sınıflara ve cinsiyete göre okula kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2019-2020)

Sınıf	Erkek	Erkek %	Kadın	Kadın %	Toplam
Okul Öncesi	15,682	51.1%	14,996	48.9%	30,678
1. sınıf	42,599	52.6%	38,395	47.4%	80,994
2. sınıf	47,806	51.4%	45,285	48.6%	93,091
3. sınıf	46,663	51.0%	44,836	49.0%	91,499
4. sınıf	38,637	51.0%	37,104	49.0%	75,741
5. sınıf	46,696	51.9%	43,303	48.1%	89,999
6. sınıf	32,442	50.9%	31,333	49.1%	63,775
7. sınıf	20,511	49.4%	20,992	50.6%	41,503
8. sınıf	14,205	48.8%	14,883	51.2%	29,088
9. sınıf	12,524	48.6%	13,229	51.4%	25,753
10. sınıf	5,554	42.5%	7,519	57.5%	13,073
11. sınıf	3,480	41.8%	4,855	58.2%	8,335
12. sınıf	3,854	45.1%	4,695	54.9%	8,549
HEP ve Destek Sınıfı	3,580	55.3%	2,891	44.7%	6,471
Açık öğretim okulları	13,773	52.6%	12,406	47.4%	26,179
Toplam	348,006	50.8%	336,722	49.2%	684,728

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

²³ Üst sınıflara kayıtlı öğrenci sayısının düşük olmasının nedenlerini daha ayrıntılı biçimde araştırmak için, krizin başlangıcından bu yana çocuklara ilişkin verilerdeki eğilimleri analiz etmek ve çocukların farklı eğitim kademelerinde eğitimlerini tamamlama oranlarını incelemek gereklidir.

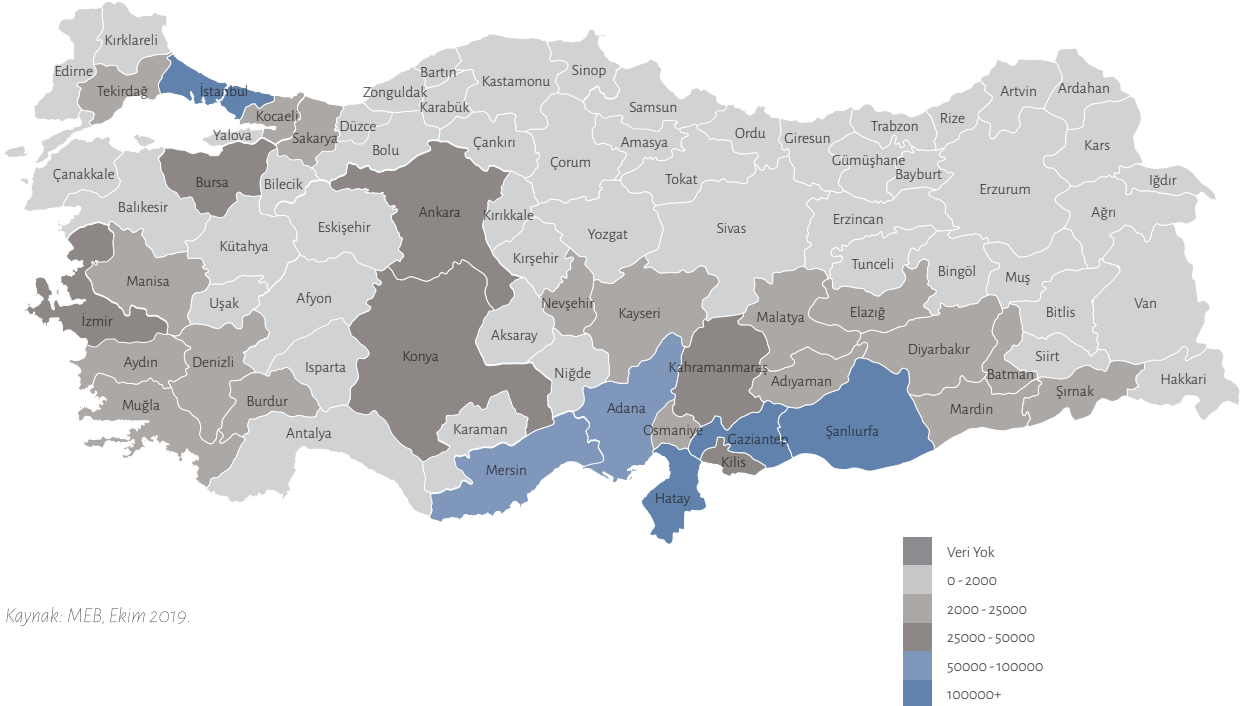
4.5 2019-2020 eğitim öğretim yılında illere göre okullaşma ve brüt okullaşma oranları

Türkiye'nin tüm bölgelerinde GKA Suriyeliler bulunmaktadır. Harita 2'de okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk nüfusunun illere göre dağılımı gösterilmektedir. Her biri 2.000'den fazla Suriyeli çocuğa ev sahipliği yapan 28 il vardır. Bununla birlikte, GKA Suriyelilerin yarısından fazlası şu dört ilde kayıtlıdır: Şanlıurfa, İstanbul, Hatay ve Gaziantep.

Harita 3, farklı illerde bulunan Suriyeli çocukların örgün eğitim imkânlarına ne ölçüde erişebildiğini göstermek için oluşturulmuştur. Haritada, 2019-2020 eğitim öğretim yılı itibarıyla illerin

her birinde tüm yaş gruplarından GKA Suriyeli çocuklar için genel brüt okullaşma oranı gösterilmektedir. Buna göre brüt okullaşma oranlarının en yüksek olduğu illerin Afyonkarahisar, Elâzığ, Bingöl ve Uşak olduğu ortaya çıkmıştır. Bu illerin tümünde, brüt okullaşma oranı, yüzde 90'ın üzerindedir. Bununla birlikte, bu illerde bulunan okul çağındaki Suriyeli çocuk sayısının diğer illere kıyasla daha az olduğunu da belirtmek gerekir (Afyonkarahisar ve Elâzığ'da 2.000'den, Bingöl ve Uşak'ta ise 500'den az okul çağındaki Suriyeli çocuk bulunmaktadır). Bu illerdeki Suriyeli öğrenci sayısının nispeten az olması, öğrencilerin eğitim sistemine entegre edilmesini kolaylaştırmış olabilir. Okul çağındaki geçici koruma altındaki Suriyeli çocuk sayısının en yüksek olduğu

HARITA 2: İllere göre okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

4.6 2019-2020 eğitim öğretim yılında Geçici Eğitim Merkezleri

Bu bölümde GEM'ler, bu merkezlerin bulunduğu yerler ve 2017-2018 eğitim öğretim yılında GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı hakkında daha ayrıntılı bilgilere yer verilmektedir. Raporun 3. Bölümünde açıklandığı üzere, GEM; zorunlu ve yoğunlaştırılmış Türkçe derslerinin (haftada 15 saat) yanı sıra, GKA Suriyeli çocuklara Arapça eğitim veren eğitim merkezleridir. Bu müfredat MEB tarafından onaylanmıştır. GEM'ler valinin onayı ile açılmaktadır. GEM'ler, en çok sayıda GKA çocuğa ev sahipliği yapan 21 ilde kurulmuştur.

2014 yılından itibaren hem kamplarda hem de kamp dışında faaliyet gösteren GEM'ler bulunmaktadır. 2016-2017 yılında alınan karar gereği GKA Suriyeli öğrencilerin resmi okullara kademeli olarak kaydedilmesi ve GEM'lerin kapatılması süreci başlamıştır. GEM'lerin 2018-2019 eğitim öğretim yılında toplamda 211 adet GEM hizmet vermekteyken bu sayı 2019-2020 eğitim öğretim yılında 23'e düşmüştür.

GEM'lerde 12. sınıfı bitiren öğrenciler, 12 yıllık eğitimi tamamladıklarını gösteren bir belge alabilmektedir. 2017 yılında alınan karar gereği GEM'lere devam eden 12. sınıf öğrenciler 2017'den bu yana, Açık Öğretim Lisesi sınavlarına girerek Açık Öğretim Sistemi vasıtasıyla da diploma alabilmektedir. Bu diplomanın denkliği hem Türkiye'de hem de yurt dışında kabul edilmektedir.

GEM'lerin faaliyet gösterdiği iller şunlardır: Hatay (19), İstanbul (2), Adana ve Adıyaman (1)'dir.

GEM'lerin kapatılma süreci devam etmekte olup eğitime erişimi sağlanan öğrencilerin yaklaşık %4'ü bu merkezlerde öğrenim görmektedir. 2016-2017 eğitim öğretim döneminde alınan karar gereği GKA Suriyeli öğrencilerin büyük çoğunluğu resmi okullara yönlendirilmiştir.

5. YAYGIN EĞİTİME İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

Geçici koruma altındaki (GKA) Suriyeli öğrenciler, Türkiye'de örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitim olanaklarına da erişebilmektedir. Halk eğitiminin bir parçası olan Halk Eğitimi Merkezleri (HEM'ler), yaygın eğitim programları kapsamında ergen ve yetişkin öğrencilere farklı kurslar sunmaktadır. Çok sayıda Suriyeli, bu kurslara devam etmektedir. Yabancılara yönelik Türkçe kursları da artık bu kurslar arasında yer almaktadır. Hâlihazırda bütün illerde, toplam 994 adet HEM bulunmaktadır.

5.1 Dil eğitimi

Dil yetersizliği, GKA Suriyelilerin, mültecilerin ve sığınmacıların Türkiye'deki toplumsal yaşama katılımının ve eğitim sistemine uyum sağlamasının önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. MEB, GKA Suriyelilerin, mültecilerin ve sığınmacıların Türkçe öğrenmesine yardımcı olmak amacıyla ülke genelindeki HEM'lerde bir program başlatmış ve bu programın kapsamını hızla genişletmiştir. Bu program; kurs katılımcılarına Türkiye'de yaşamak için ihtiyaç duydukları temel yaşam becerilerini kazandırmayı, onları topluma başarılı bir şekilde entegre etmeyi ve sosyal uyumu inşa etmeyi amaçlamaktadır. MEB, ana dili Arapça olan GKA Suriyelilere yönelik Türkçe kurslarını iyileştirmek amacıyla, Türkçe dersleri için materyaller de geliştirmiştir.

Bu doğrultuda MEB, yabancılara yönelik Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere, farklı yaş grupları ve dil yetkinlik düzeyleri için eğitim modülleri geliştirmiştir.

2015, 2016, 2017, 2018 yıllarında ve 2019'un ilk on ayında, toplam 348.665 GKA Suriyeli (çocuk ve yetişkinler), HEM'lerde verilen Türkçe kurslarından faydalanmıştır (Tablo 7). Bu kurslara katılanların çoğunluğunu kadınlar oluşturmuştur. Katılımcıların yüzde 60'ını kadınlar, yüzde 40'ını ise erkekler oluşturmuştur. Bununla birlikte,

TABLO 7: Yıllara göre yabancılara yönelik Türkçe kurslarına katılan GKA Suriyeli çocuk ve yetişkinlerin sayısı (2015-2019)

Yıl	Kadın	Erkek	Toplam
2015	26.302	17.258	43.560
2016	45.748	34.169	79.917
2017	39.458	26.432	65.890
2018	39.434	28.460	67.894
2019 (ilk 10 ay)	55.563	35.841	91.404
Toplam	206.505	142.160	348.665

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

TABLO 8: Yaş gruplarına göre HEM'lerde yabancılara yönelik Türkçe kurslarına katılan GKA Suriyeli çocuk ve yetişkinlerin sayısı (Ocak-Ekim 2019)

	6-12 Yaş	13-17 Yaş	18 Yaş Üstü	Toplam
Erkek	8,205	4,779	22,857	35,841
Kadın	7,750	4,480	43,333	55,563
Toplam	15,955	9,259	66,190	91,404

Kaynak: MEB, Ekim 2019.

yaş gruplarına göre cinsiyet dağılımı değişmektedir. Çocuklar arasında dil kurslarına devam eden erkek çocuklarının sayısı, kız çocuklarının sayısından biraz daha fazla olmuştur (Tablo 8).

2019'un ilk on ayında HEM'lerde verilen Türkçe kurslarına toplam 91.404 Suriyeli katılmıştır. Katılımcıların dağılımına bakıldığında, katılımcıların yüzde 61'inin kadın, yüzde 39'unun erkek olduğu görülmektedir. 6-17 yaş arasındaki katılımcıların yüzde 51'ini erkek çocukları, yüzde 49'unu ise kız çocukları oluşturmuştur.

HEM'lerde verilen yabancılara yönelik Türkçe kursları, üç yetkinlik seviyesine

ayrılmıştır: A1, A2 ve B1. A1 ve A2 seviyelerinde temel yetkinlik düzeyi hedeflenmektedir. B1 seviyesinde ise orta düzeyde yetkinliğe doğru ilk adım atılmaktadır. MEB; Türkçe dil öğretiminde kullanılan mevcut modülleri, genç öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre uyarlamıştır.

MEB, eğitim materyallerini genç öğrencilere göre uyarlamak için çaba göstermektedir. Bu doğrultuda, Halk Eğitimi Merkezlerinde (HEM) verilen Türkçe kurslarına erişim düzeyinin, özellikle de çocuklar ve ergenler için istenilen seviyeye ulaşması için gerekli çalışmalar devam etmektedir. Türkçe kurslarına katılan çocukların çoğu, Türkçe temel yetkinlik düzeyinin sadece ilk aşamasına ulaşabilmiştir. Bu çocuklara Türkçe dil eğitimi kapsamında daha fazla destek sağlanması gerekmektedir.

TABLO 9: Yıllara ve kurs türüne göre HEM'lerde verilen kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)

Yıl	Mesleki ve Teknik Kurslar	Genel	Toplam
2015	11.882	59.161	71.043
2016	16.560	100.240	116.800
2017	17.682	90.441	108.123
2018	29.631	141.506	171.137
2019 (ilk 10 ay)	21.999	146.592	168.591
Toplam	97.754	537.940	635.694

Kaynak: MEB, Ekim, 2019.

TABLO 10: Yıllara ve cinsiyete göre HEM'lerde verilen genel kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)

Yıl	Kadın	Erkek	Toplam
2015	36.582	22.579	59.161
2016	56.805	43.435	100.240
2017	53.481	36.960	90.441
2018	86.234	55.272	141.506
2019 (ilk 10 ay)	87.033	59.559	146.592
Toplam	320.135	217.805	537.940

Kaynak: MEB, Ekim, 2019.

5.2 Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan diğer kurslar

MEB; yaygın eğitim programları kapsamında, HEM'ler aracılığıyla farklı konularda da kurslar sağlayarak hem ergenler hem de yetişkinler için hayat boyu öğrenme fırsatları sunmaktadır. Bu kurslar, örgün eğitim faaliyetlerini tamamlamak amacıyla tasarlanmış olup GKA Suriyeli ergen ve yetişkinlerin katılımına da açıktır. 2015'in başından 2019'un Kasım ayına kadar ayına kadar toplam 635.694 Suriyeli (bir kısmı ergen olmakla birlikte, çoğunluğu yetişkin), HEM'lerde verilen genel kurslara ya da mesleki ve teknik eğitim kurslarına katılmıştır (Daha ayrıntılı bilgi için bakınız Tablo 9).

Tablo 10'da da görüleceği üzere, HEM'lerde verilen genel kurslara katılan kadınların sayısı, katılımcı erkek sayısından çok daha fazladır.

Tablo 11'de, 2019'un ilk on ayında en çok tercih edilen altı genel kursa kayıtlı katılımcı sayıları, cinsiyete göre ayrıştırılmış bir şekilde sunulmaktadır. Bu katılımın en yüksek olduğu kurs başlıkları şunlardır: Yabancı Diller, Okuma Yazma, Kişisel Gelişim ve Eğitim, Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Hizmetleri, Spor ve Çocuk Gelişimi ve Eğitimi. Hem erkekler hem de kadınlar arasında en popüler kurs, Yabancı Diller kursudur. Genel kurslara katılan 146,592 katılımcının yaklaşık yüzde 63'ü bu kursa devam etmiştir. Okuma yazma kursu, kadınlar ve erkekler arasında en popüler ikinci kurs olmuştur. Hemen hemen tüm kurs konularında kursa katılan kadınların sayısı, erkek sayısından daha fazladır. Bu durumun tek istisnası spor kursudur.

2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019'un ilk 10 ayında GKA toplam 97.754 kadın ve erkek Suriyeli, HEM'lerde verilen mesleki ve teknik kurslara katılmıştır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunu kadınlar olmuştur. Kadın katılımcıların toplam katılımcılara oranı yüzde 70'i geçmiştir (Tablo 12).

2019'un ilk 10 itibarıyla en popüler altı mesleki ve teknik kursa kayıtlı katılımcı sayıları, cinsiyete göre ayrıştırılmış bir şekilde sunulmaktadır. Bu alanda en çok rağbet gören kurs konuları şunlardır: El Sanatları Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Sağlık, Bilişim Teknolojileri ve Yiyecek ve İçecek Hizmetleri Kurslarıdır. Kadın katılımcılar

TABLO 11: Kurs konusuna ve cinsiyete göre HEM'lerde en çok tercih edilen genel kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (Ocak-Ekim 2019)

Programın Adı	Kadın	Erkek	Toplam
Yabancı Diller	56.352	36.470	92.822
Okuma Yazma	11.497	6.633	18.130
Kişisel Gelişim ve Eğitim	7.217	5.146	12.363
Spor	2.788	3.860	6.648
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	2.856	2.277	5.133
Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık	2.462	2.392	4.854

Kaynak: MEB, Ekim 2019

TABLO 12: Yıllara ve cinsiyete göre HEM'lerde verilen mesleki ve teknik kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (2015-2019)

Mesleki ve Teknik Kurslar			
Yıl	Kadın	Erkek	Toplam
2015	9.193	2.689	11.882
2016	12.640	3.920	16.560
2017	12.622	5.060	17.682
2018	20.832	8.799	29.631
2019 (ilk 10 ay)	15.179	6.820	21.999
Toplam	70.466	27.288	97.754

Kaynak: MEB, Ekim 2019

TABLO 13: Kurs konusu ve cinsiyete göre HEM'lerde en çok tercih edilen mesleki ve teknik kurslara katılan GKA Suriyeli sayısı (Ocak-Ekim 2019)

Kursun Adı	Kadın	Erkek	Toplam
El Sanatları Teknolojileri	3.615	468	4.083
Giyim Üretim Teknolojisi	3.859	167	4.026
Güzellik ve Saç Bakımı	2.930	427	3.357
Sağlık	1.658	1.072	2.730
Bilişim Teknolojileri	361	1.265	1.626
Yiyecek ve İçecek Hizmetleri	744	162	906

Kaynak: MEB, Ekim 2019

arasında en popüler kurs konuları; Giyim Üretimi Teknolojisi (yüzde 25,4) ve El Sanatları Teknolojisidir (yüzde 23,8)²⁴. Erkek katılımcılar arasında en çok ilgi gören kurs konuları ise sırasıyla şunlardır: Bilişim Teknolojileri (yüzde 35,5) Sağlık (yüzde 30,1), El Sanatları Teknolojisi (yüzde 13,1) Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri (yüzde 12) ve Giyim Üretim Teknolojisidir (yüzde 4,7).²⁵

²⁴ Tüm mesleki ve teknik kurslara katılan 15.179 kadın katılımcı üzerinden hesaplanan orandır.

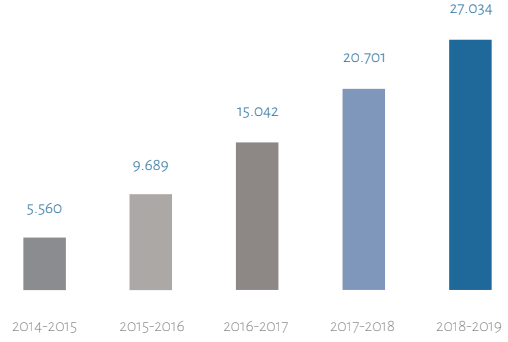
²⁵ Tüm mesleki ve teknik kurslara katılan 6.820 erkek katılımcı üzerinden hesaplanan orandır.

6. YÜKSEKÖĞRETİM VE BURSLAR

2018-2019 eğitim öğretim yılında toplam 27.034 Suriyeli öğrenci Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim görmüştür.

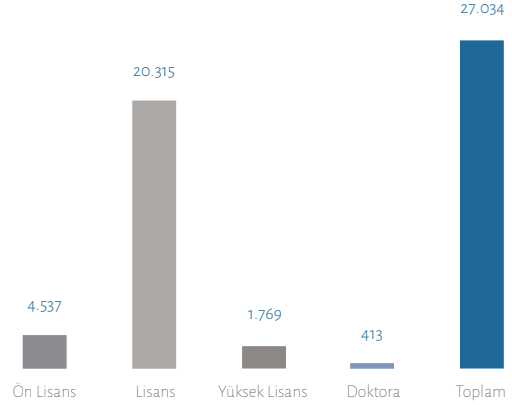
Şekil 12, yükseköğretime kaydolmuş GKA Suriyelilerin dağılımını göstermektedir. Bu öğrencilerin büyük bir kısmı (%75) lisans programına devam etmektedir.

ŞEKİL 12: Eğitim öğretim yılına göre yükseköğretim gören GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2014-2019)

Kaynak: YÖK, Ekim 2019.

ŞEKİL 13: Eğitim kademesine göre yükseköğretim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (2018-2019)

Kaynak: YÖK, Ekim 2019.

---

7. SONUÇ

Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), başta geçici koruma altındakiler olmak üzere, Türkiye'deki tüm GKA Suriyeli çocukların ve diğer mülteci ve sığınmacı çocukların eğitimini temel bir hak olarak görmektedir. Bu doğrultuda MEB, Türkiye'deki tüm yabancıların eğitime erişimlerinin sağlanması hususunda yoğun çaba göstermektedir. Diğer kamu kurumları, ulusal ve uluslararası kuruluşlar da bu çabalara önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Bu rapor, raporun hazırlandığı sırada eldeki mevcut verilerden dolayı, çoğunlukla GKA Suriyeli çocuklar hakkında bilgiler içermektedir. GKA Suriyeli çocukları örgün eğitim sistemine dâhil etmek için yürütülen çeşitli politika ve programlar kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerden bazıları şunlardır: Yeni öğrenme ortamları oluşturulmuş, GEM'lerin bakım giderlerini karşılamak için finansal destek sağlanmış, yüksek sayıda Geçici Koruma Altındaki Suriyelinin devam ettiği DO'ların güvenlik ve temizlik masrafları karşılanmış, okul ve eğitim malzemeleri dağıtılmış, personel tahsis edilmiş, Suriyeli gönüllü eğitim personeline teşvik ödemeleri yapılmış, öğretmenlerin eğitimi ve niteliklerinin belgelendirilmesi alanlarında çalışmalar yapılmış, çocukları yabancılara yönelik Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) kapsamında okula devam eden ailelere nakit yardımı sağlanmış ve okul dışında kalan çocuklar için telafi eğitimi ile Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) uygulamaya koyulmuştur. 2017-2018 eğitim öğretim yılında okullara kayıtlı

GKA Suriyeli çocuk sayısı %24 oranında artış göstererek 610.278'e çıkmıştır. Bir önceki yıl %59 düzeyinde olan Brüt Okullaşma Oranı da %63 düzeyine ulaşmıştır. MEB; Suriyeli çocukların Türkiye'deki devlet okulu sistemine aşamalı olarak entegre edilmesini teşvik eden bir politika uygulamıştır. Bu politika sayesinde, devlet okullarına kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı hızlı bir şekilde artmıştır. Lise düzeyi hariç, tüm eğitim kademelerinde okula giden GKA Suriyeli kız ve erkek çocuk sayısı eşit görünmektedir. Lise düzeyinde okullaşan kız çocuklarının sayısı, erkek çocuklardan biraz daha fazladır. Diğer yandan, GKA çocuklar ve yetişkinler için Türkçe kursları da dâhil olmak üzere yaygın eğitim olanaklarına erişimi arttırmak amacıyla yürütülen çalışmalar devam etmektedir. GKA Suriyelilerin yükseköğretim programlarına erişim imkânlarını arttırmak için de çaba gösterilmektedir.

2019-2020 eğitim öğretim yılında, bu alanlarda daha çok aşama kaydedilecektir. Bununla birlikte, ilkokul çağındaki GKA Suriyeli çocukların büyük bir çoğunluğu hâlihazırda ilkokula devam etse de okul öncesi eğitim programlarına erişim henüz istenilen düzeyde değildir. Daha büyük yaşta çok sayıda çocuk ve ergen ise eğitim imkânlarından hâlen faydalanamamaktadır. Söz konusu çocuk ve gençler, uygun eğitim imkânlarına erişme konusunda birtakım engellerle karşı karşıyadır. Bazıları uzun bir süre boyunca eğitimlerinden geri kalmıştır,

bazılarının aileleri maddi sıkıntılar çekmektedir, bazıları ise dil engelleri ile karşılaşmıştır. Çocukların eğitimlerine devam etmemelerinin nedenleri hakkındaki araştırmalar sürdürölmektedir. Türkiyede yaşayan tüm Suriyeli çocukların ve diğer sığınmacı çocukların eğitim hakkını hayata geçirmeye yönelik politika ve planlar kapsamında çalışmalar devam etmektedir.

EK - A

İllere Göre İlave Veriler

TABLO A1: İl bazında GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (2019-2020)

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
İSTANBUL	149,680	104,225	69.6%
ŞANLIURFA	143,151	62,021	43.3%
GAZİANTEP	142,861	83,311	58.3%
HATAY	123,905	62,858	50.7%
ADANA	74,040	36,153	48.8%
MERSİN	57,611	30,585	53.1%
BURSA	47,622	29,488	61.9%
İZMİR	41,017	22,238	54.2%
KİLİS	40,553	20,572	50.7%
KONYA	32,547	20,647	63.4%
KAHRAMANMARAŞ	31,080	22,743	73.2%
ANKARA	28,572	35,135	123.0%**
MARDİN	23,580	9,133	38.7%
KAYSERİ	22,308	14,333	64.3%
OSMANİYE	14,810	10,910	73.7%
KOCAELİ	14,414	9,508	66.0%
DIYARBAKIR	10,501	3,866	36.8%
MALATYA	10,073	6,339	62.9%
ADIYAMAN	8,452	5,043	59.7%
BATMAN	6,804	2,422	35.6%
ELAZIĞ	3,701	2,419	65.4%
SAKARYA	3,588	5,811	162.0%**
MANİSA	3,506	2,054	58.6%
ŞIRNAK	3,477	396	11.4%
DENİZLİ	3,392	1,949	57.5%
TEKİRDAĞ	3,252	1,912	58.8%
MUĞLA	3,194	1,287	40.3%
NEVŞEHİR	2,975	1,482	49.8%
BURDUR	2,310	694	30.0%
AYDIN	2,069	1,144	55.3%
AFYONKARAHİSAR	1,799	2,127	118.2%**
ISPARTA	1,720	755	43.9%
HAKKARİ	1,578	11	0.7%
SAMSUN	1,564	5,791	n/a*

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
ESKİŞEHİR	1,349	3,076	n/a*
YOZGAT	1,262	2,027	160.6%**
NİÇDE	1,224	740	60.5%
ÇANAKKALE	1,162	465	40.0%
SİİRT	1,142	643	56.3%
BALIKESİR	1,056	1,478	140.0%**
YALOVA	1,045	3,135	n/a*
AKSARAY	927	619	66.8%
SİVAS	872	602	69.0%
TRABZON	860	1,011	117.6%**
VAN	804	304	37.8%
ÇORUM	727	3,364	n/a*
ANTALYA	639	6,295	n/a*
BOLU	583	1,968	n/a*
EDİRNE	511	110	21.5%
KIRKLARELİ	483	84	17.4%
MUŞ	482	121	25.1%
UŞAK	463	503	108.6%**
KIRIKKALE	399	1,229	n/a*
KIRŞEHİR	389	1,811	n/a*
DÜZCE	356	1,195	n/a*
BİTLİS	354	166	46.9%
BİNGÖL	349	223	63.9%
ERZURUM	335	134	40.0%
KASTAMONU	325	675	n/a*
AĞRI	321	142	44.2%
TOKAT	265	474	n/a*
KARAMAN	237	364	153.6%**
RİZE	235	167	71.1%
KÜTAHYA	219	1,206	n/a*
ORDU	210	1,108	n/a*
AMASYA	178	925	n/a*
BİLECİK	137	337	n/a*
ZONGULDAK	127	492	n/a*
ÇANKIRI	110	743	n/a*
KARABÜK	104	629	n/a*
KARS	34	18	52.9%

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
GİRESUN	32	102	n/a*
ARDAHAN	27	23	85.2%
IĞDIR	23	65	n/a*
GÜMÜŞHANE	22	16	72.7%
SİNOP	21	173	n/a*
ARTVİN	17	18	105.9%**
ERZİNCAN	16	25	156.3%**
BARTIN	14	17	121.4%**
TUNCELİ	10	3	30.0%
BAYBURT	9	10	111.1%**
TOPLAM	1,082,172	658,397***	60.84%

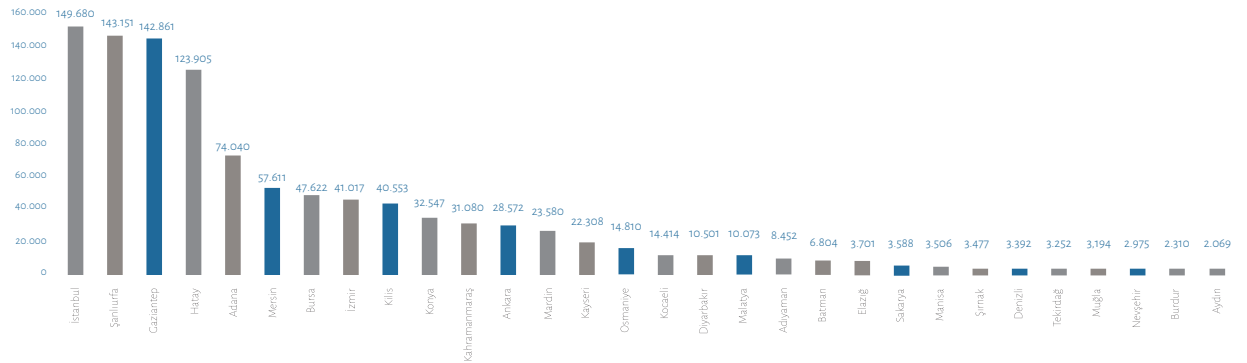
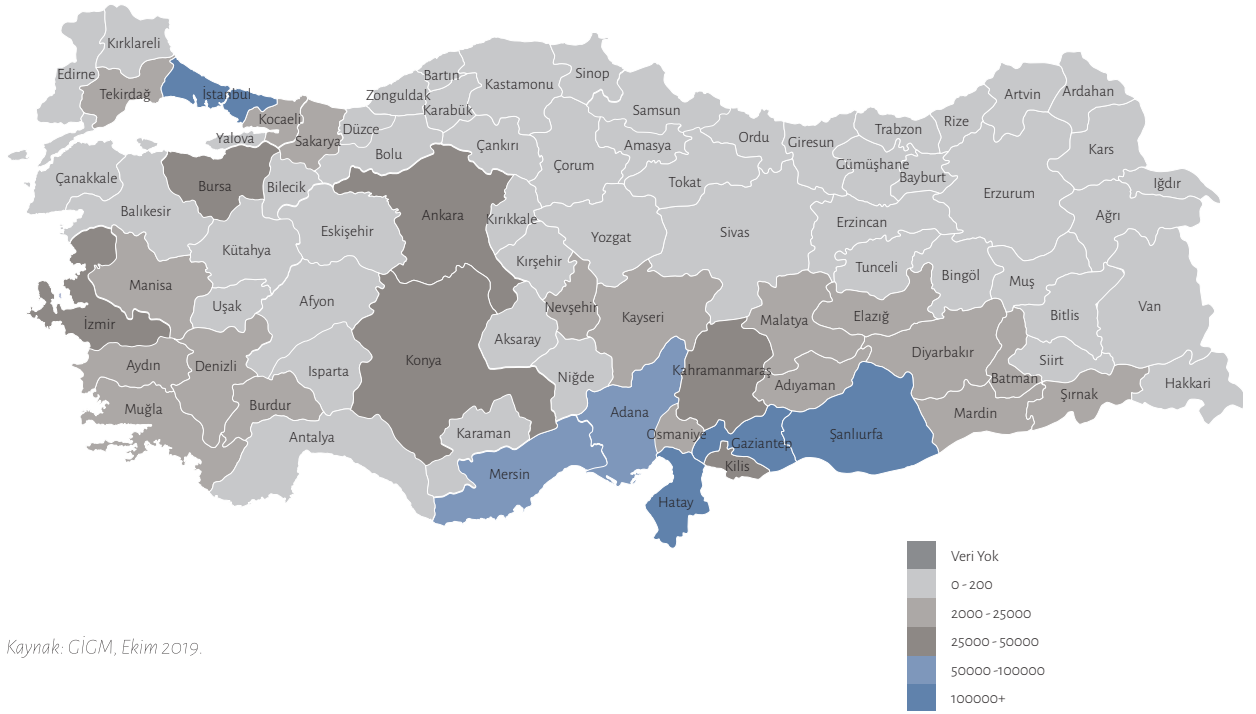
* n/a: Uygulanamaz. Bilgi eksikliğinden dolayı bu illerde brüt okullaşma oranı verileri hesaplanmamıştır.

** Kayıt öğrenci sayısı, o yaş grubundaki toplam nüfustan fazla olduğu için brüt okullaşma oranı yüzde 100'den fazla olmaktadır.

*** Açık öğretim okullarına kayıtlı 26.179 çocuk toplam sayıya dâhil edilmemiştir.

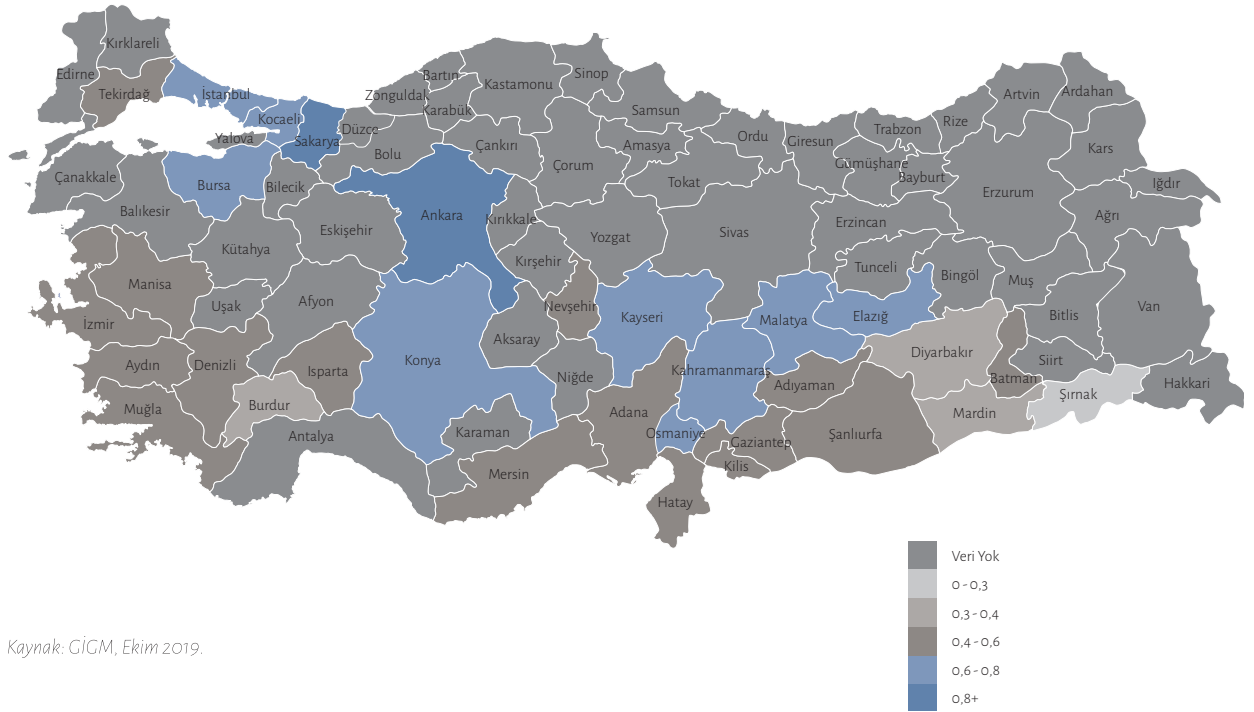
Kaynak: MEB, Ekim, 2019.

HARİTA A1: İllere göre okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2019-2020)

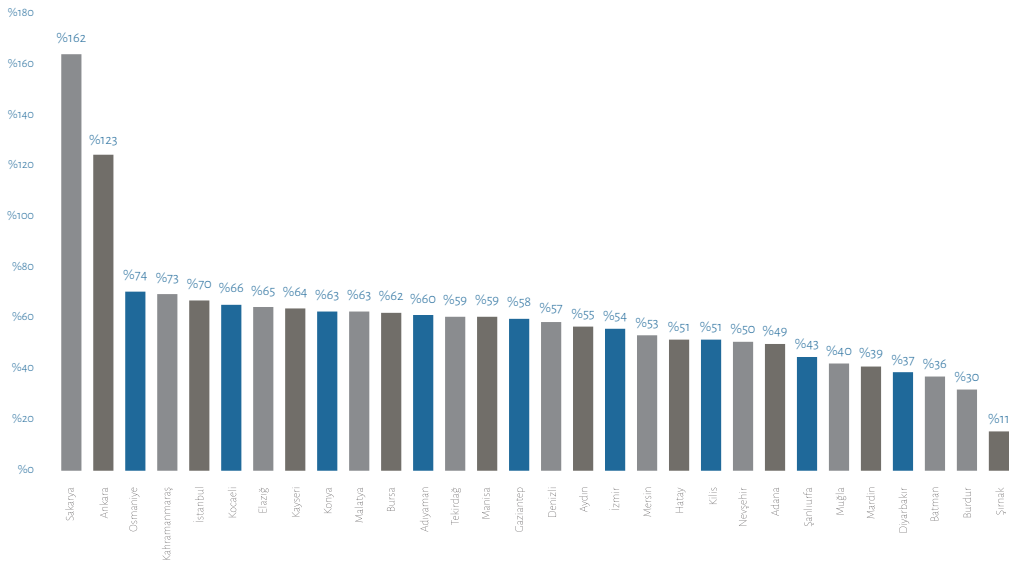

Kaynak: GİGM, Ekim 2019.

HARİTA A2: GKA Suriyeli nüfusunun yoğun olduğu seçilmiş illerde brüt okullaşma oranı (2019-2020)

Kaynak: GİGM, Ekim 2019.

Kaynak: GİGM, Ekim 2019.

*: Kayıt öğrenci sayısı, 0 yaş grubundaki toplam nüfustan fazla olduğu için brüt okullaşma oranı yüzde 100'den fazla olmaktadır.

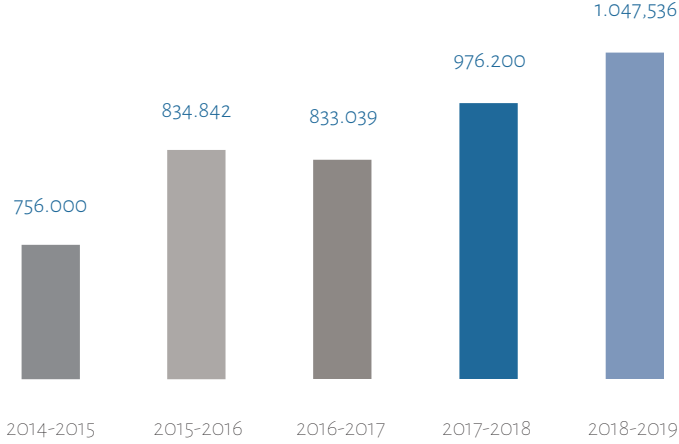
EK - B

2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı Verileri
Haziran 2019

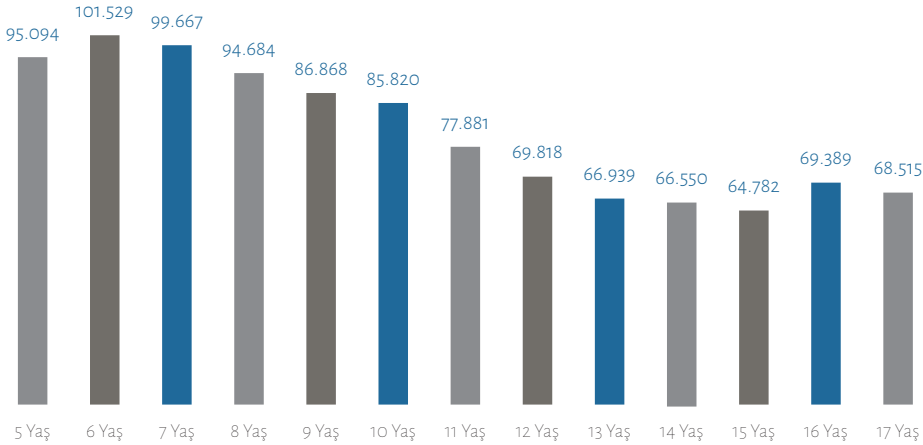
1. OKUL ÇAĞINDAKİ NÜFUS

ŞEKİL B1: Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2018)

Kaynak: GİGM, Eylül 2018.

ŞEKİL B2: 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2018)

Kaynak: GİGM, Eylül 2018.

2. ÖRGÜN EĞİTİME İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

TABLO B1: Eğitim öğretim yılına göre devlet okullarına ve GEM'lere kayıtlı Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve BOO (2014-2019)

Eğitim Yılı	Devlet Okulları	Geçici Eğitim Merkezleri	Toplam	Okul Çağındaki Nüfus	Brüt Okullaşma Oranı
2014-2015	40,000	190,000	230,000	756,000	30.0%
2015-2016	62,357	248,902	311,259	834,842	37.0%
2016-2017*	201,505	291,039	492,544	833,039	59.0%
2017-2018**	387,849	222,429	610,278	976,200	62.5%
2018-2019***	552,546	90,512	643,058	1,047,536	61.4%

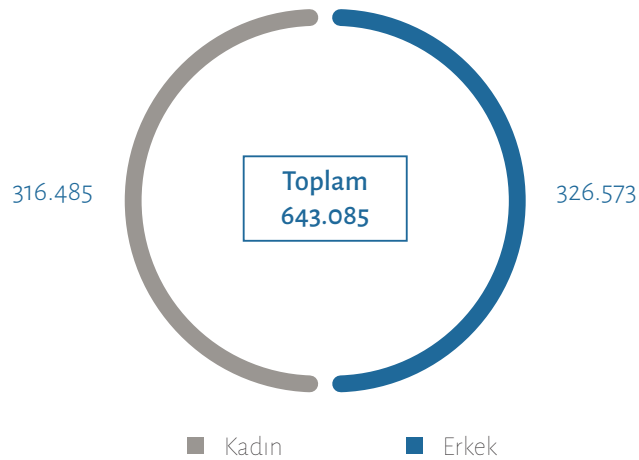
* Açık öğretim okullarına kayıtlı 8.002 çocuk toplam sayıya dâhil edilmiştir.

** Açık öğretim okullarına kayıtlı 14.129 çocuk toplam sayıya dâhil edilmiştir.

*** Açık öğretim okullarına kayıtlı 17.624 çocuk toplam sayıya dâhil edilmiştir.

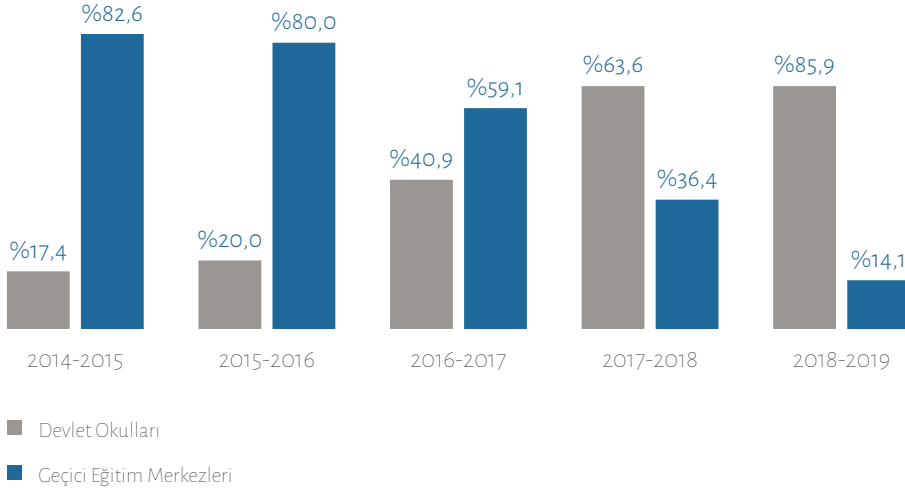
Kaynak: MEB, Haziran 2019.

ŞEKİL B3: Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli çocuklar (Haziran 2019)

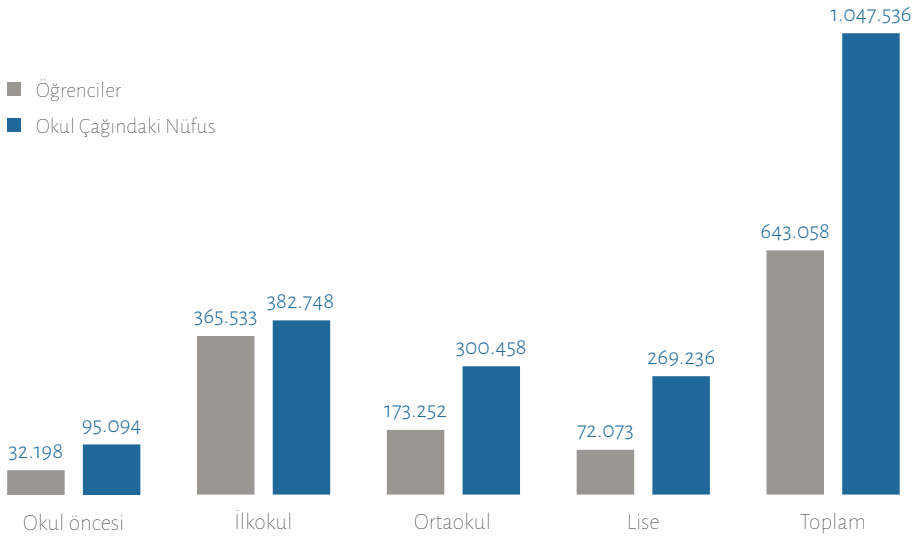
Kaynak: MEB, Haziran 2019.

ŞEKİL B4: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı öğrencilerin oranı (Haziran 2019)

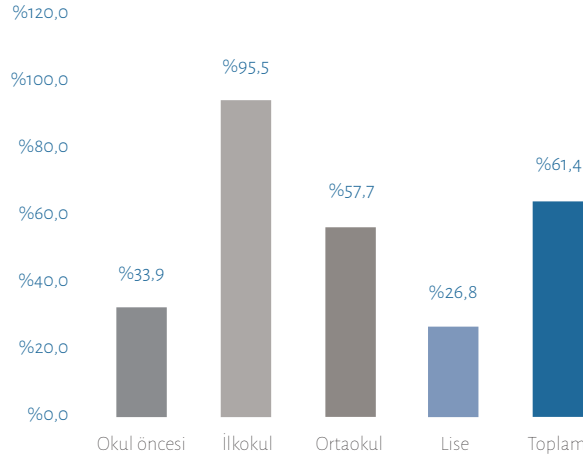
Kaynak: MEB, Haziran 2019

ŞEKİL B5: Eğitim kademesine göre örgün eğitime kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki nüfus (Haziran 2019)

Kaynak: MEB, Haziran 2019

ŞEKİL B6: Eğitim kademesine göre örgün eğitimde brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)

Kaynak: MEB, Haziran 2019

TABLO B2: Kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)

Sınıf	Devlet okulları*	Geçici eğitim merkezleri**	Toplam	Okul çağındaki toplam GKAS sayısı **	Sınıfa göre, brüt okullaşma oranı (BOO)
Okul öncesi	30,997	1,201	32,198	95,094	33.9%
1. Sınıf	99,914	626	100,540	101,529	95.5%
2. Sınıf	92,938	920	93,858	99,667	
3. Sınıf	70,211	2,554	72,765	94,684	
4. Sınıf	55,494	42,878	98,372	86,868	
5. Sınıf	67,503	908	68,411	85,820	57.7%
6. Sınıf	42,817	2,513	45,330	77,881	
7. Sınıf	22,444	9,129	31,573	69,818	
8. Sınıf	13,862	14,076	27,938	66,939	
9. Sınıf	20,254	214	20,468	66,550	26.8%
10. Sınıf	10,290	691	10,981	64,782	
11. Sınıf	5,344	3,870	9,214	69,398	
12. Sınıf	2,849	7,228	10,077	68,515	
Destek Eğitim Odaları	5	3704	3709		
Açık Öğretim Okulları***	17,624		17624		
TOTAL	552,546	90,512	643,058	1,047,536	61.4%

* Haziran 2019 YÖBİS ve e-okul verileri.

** CİGM, Eylül 2018.

*** Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 17.624 öğrenci vardır.

Kaynak: MEB, Haziran 2019.

TABLO B3: İl bazında GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2019)

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
İstanbul	150,628	98,267	65.2%
Gaziantep	130,128	77,094	59.2%
Şanlıurfa	152,742	70,400	46.1%
Hatay	123,086	60,644	49.3%
Adana	68,563	36,369	53.0%
Ankara	25,719	30,140	117.2%**
Mersin	57,912	27,736	47.9%
Bursa	42,226	25,172	59.6%
Kilis	43,458	21,836	50.2%
Kahramanmaraş	26,168	20,979	80.2%
Konya	29,023	19,908	68.6%
İzmir	39,078	19,711	50.4%
Kayseri	21,151	12,534	59.3%
Osmaniye	13,956	9,829	70.4%
Kocaeli	12,551	8,380	66.8%
Mardin	23,892	8,341	34.9%
Malatya	9,071	6,729	74.2%
Antalya	512	5,316	n/a*
Samsun	1,295	5,312	n/a*
Sakarya	3,309	5,194	n/a*
Adıyaman	9,830	4,608	46.9%
Çorum	610	3,939	n/a*
Diyarbakır	10,108	3,174	31.4%
Yalova	840	2,947	n/a*
Eskişehir	1,002	2,673	n/a*
Batman	6,325	2,332	36.9%
Elazığ	3,170	2,028	64.0%
Afyonkarahisar	1,311	1,945	148.4%**
Manisa	3,263	1,910	58.5%
Yozgat	1,043	1,903	n/a*
Bolu	453	1,902	n/a*
Denizli	3,288	1,781	54.2%
Tekirdağ	2,587	1,578	61.0%
Balıkesir	939	1,406	149.7%**
Nevşehir	2,809	1,331	47.4%

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
Kırşehir	337	1,220	n/a*
Kütahya	194	1,186	n/a*
Ordu	180	1,116	n/a*
Kırıkkale	320	1,099	n/a*
Düzce	289	1,073	n/a*
Trabzon	756	1,040	137.6%**
Muğla	2,746	1,019	37.1%
Aydın	1,869	949	50.8%
Amasya	132	888	n/a*
Çankırı	94	744	n/a*
Isparta	1,861	706	37.9%
Karabük	80	694	n/a*
Kastamonu	267	650	n/a*
Niğde	1,019	637	62.5%
Siirt	976	630	64.5%
Burdur	2,403	601	25.0%
Sivas	785	571	72.7%
Aksaray	782	534	68.3%
Zonguldak	109	478	n/a*
Tokat	262	472	n/a*
Uşak	505	472	93.5%
Çanakkale	942	396	42.0%
Karaman	201	357	n/a*
Şırnak	3,373	354	10.5%
Bilecik	137	313	n/a*
Van	674	291	43.2%
Bingöl	302	193	63.9%
Sinop	21	192	n/a*
Bitlis	248	134	54.0%
Rize	173	134	77.5%
Ağrı	285	133	46.7%
Erzurum	277	131	47.3%
Muş	427	124	29.0%
Giresun	32	96	n/a*
Edirne	377	92	24.4%
Kırklareli	397	64	16.1%
Iğdır	19	42	n/a*

İl	Okul çağındaki nüfus	Toplam öğrenci sayısı	Brüt okullaşma oranı
Erzincan	18	28	n/a*
Ardahan	30	20	66.7%
Bayburt	11	18	n/a*
Artvin	16	16	100.0%
Gümüşhane	11	16	145.5%**
Kars	29	15	51.7%
Bartın	5	9	n/a*
Hakkari	1,509	8	0.5%
Tunceli	10	2	20.0%
TOTAL	1,047,536	625.305***	59.7%

* n/a: Uygulanamaz. Bilgi eksikliğinden dolayı bu illerde brüt okullaşma oranı verileri hesaplanmamıştır.

** : Kayıt öğrenci sayısı, 0 yaş grubundaki toplam nüfustan fazla olduğu için brüt okullaşma oranı yüzde 100'den fazla olmaktadır.

*** Açık öğretim okullarına kayıtlı 17.624 çocuk toplam sayıya dâhil edilmemiştir.

Kaynak: MEB, Haziran, 2019

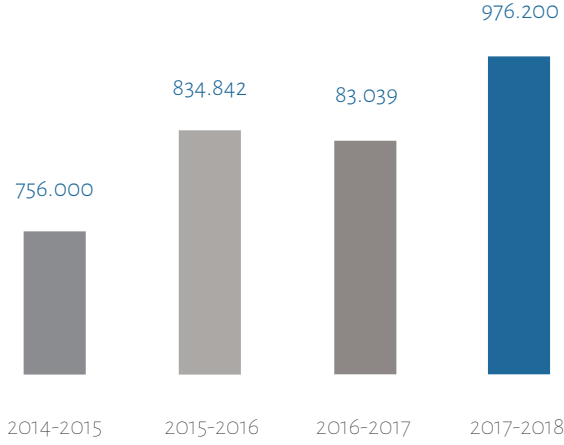
EK - C

2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı Veriler

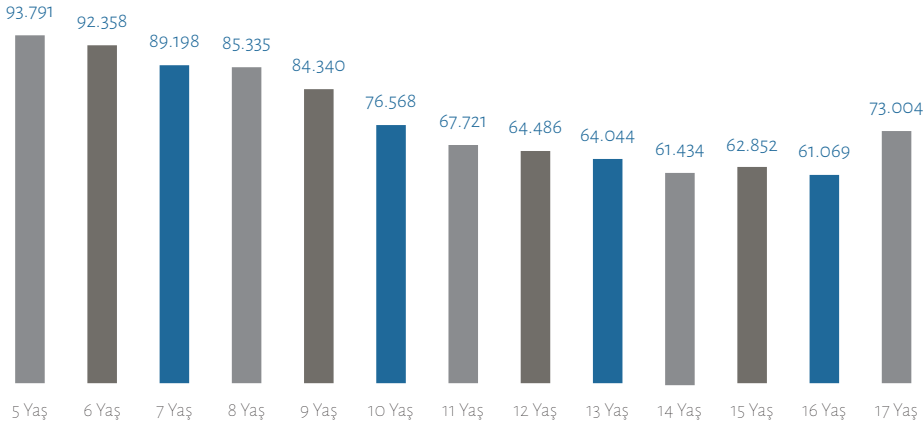
1. OKUL ÇAĞINDAKİ NÜFUS

ŞEKİL C1: Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2017)

Kaynak: GİGM, Eylül 2017.

ŞEKİL C2: 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2017)

Kaynak: GİGM, Eylül 2017.

2. ÖRGÜN EĞİTİME İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

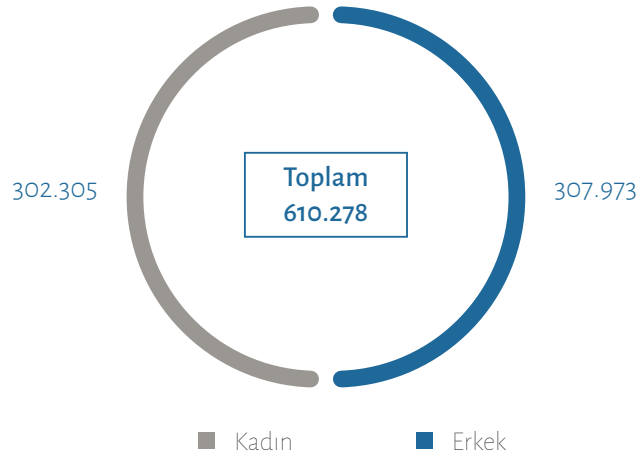
TABLO C1: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve brüt okullaşma oranı (2014-2018)

Eğitim Yılı	Devlet Okulları	Geçici Eğitim Merkezleri	Toplam	Okul Çağındaki Nüfus	Brüt Okullaşma Oranı
2014-2015	40,000	190,000	230,000	756,000	30.0%
2015-2016	62,357	248,902	311,259	834,842	37.0%
2016-2017*	201,505	291,039	492,544	833,039	59.0%
2017-2018**	387,849	222,429	610,278	976,200	62.5%

* Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 14.129 çocuk da toplam sayıya dâhil edilmiştir.

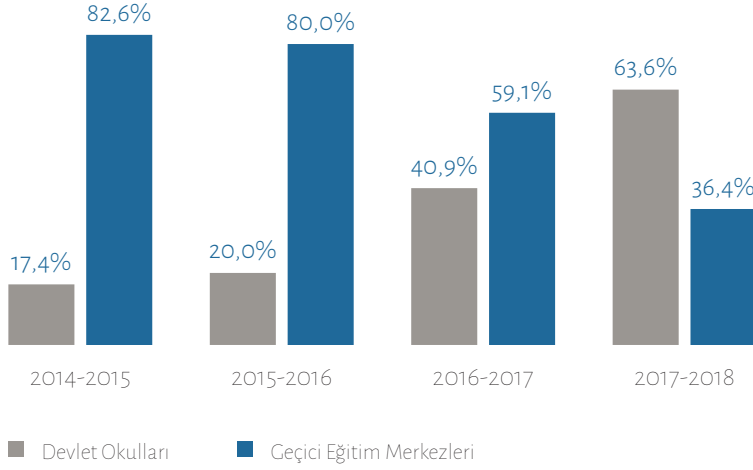
Kaynak: MEB, Haziran 2018.

ŞEKİL C3: Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA çocuk sayısı (Haziran 2018)

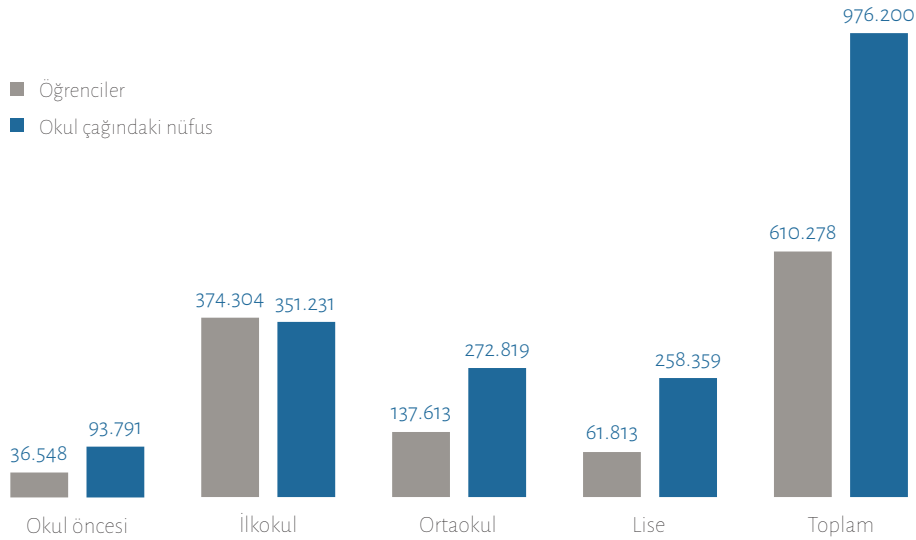
Kaynak: MEB, Haziran 2018.

ŞEKİL C4: Eğitim öğretim yılına göre devlet okulları ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (Haziran 2018)

Kaynak: MEB, Haziran 2018.

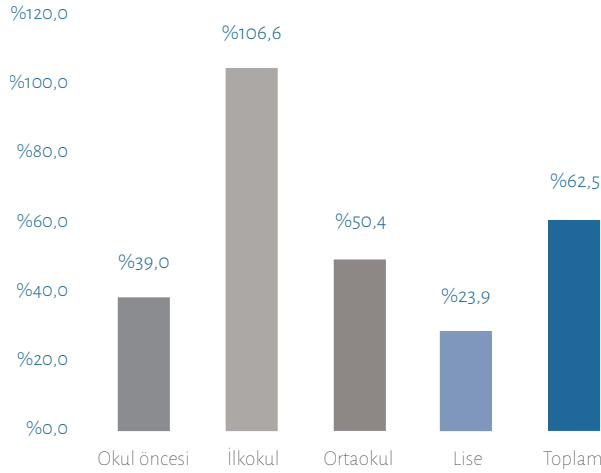
ŞEKİL C5: Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki Suriyeli nüfusu (Haziran 2018)

Kaynak: MEB, Haziran 2018.

ŞEKİL C6: Eğitim kademesine göre örgün eğitimde brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)

Kaynak: MEB, Haziran 2018.

TABLO C2: Brüt okullaşma oranlarına, kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı (Haziran 2018)

Sınıf	Devlet okulları*	Geçici eğitim merkezleri*	Toplam	Okul çağındaki toplam GKAS sayısı**	Sınıfa göre, genel brüt okullaşma oranı (BOO)
Okul öncesi (5 yaş)	29,457	7,091	36,548	93,791	39.06%
1. Sınıf (6 yaş)	99,491	14,114	113,605	92,358	106.75%
2. Sınıf (7 yaş)	68,050	12,794	80,844	89,198	
3. sınıf (8 yaş)	38,485	65,921	104,406	85,335	
4. Sınıf (9 yaş)	30,598	44,851	75,449	84,340	
5. Sınıf (10 yaş)	44,180	7,221	51,401	76,568	50.58%
6. Sınıf (11 yaş)	20,516	14,267	34,783	67,721	
7. Sınıf (12 yaş)	10,967	17,790	28,757	64,486	
8. Sınıf (13 yaş)	7,402	15,270	22,672	64,044	
9. Sınıf (14 yaş)	14,124	2,554	16,678	61,434	23.93%
10. Sınıf (15 yaş)	5,976	5,149	11,125	62,852	
11. Sınıf (16. yaş)	2,706	6,440	9,146	61,069	
12. Sınıf (17 yaş)	1,764	8,575	10,339	73,004	
Liseye Hazırlık Sınıfı	4	41	45		
Destek Eğitim Odaları	0	256	256		
Uygulama Sınıfları	0	95	95		
Açık Öğretim Okulları***	14,129	0	0		
TOPLAM	387,849	222,429	610,278	976,200	62.52%

* Haziran 2018 itibarıyla kaydedilen YÖBİS ve e-okul verileri.

** CİGM, Eylül 2017.

*** Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 14.179 öğrenci vardır.

Kaynak: MEB, Haziran 2019.

TABLO C3: İl bazında GKA Suriyeli nüfus ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)

İl	Okul çağındaki nüfus	Brüt okullaşma oranı
Adana	34,113	63.7%
Adıyaman	6,449	67.5%
Afyonkarahisar	1,511	97.7%
Ağrı	133	35.9%
Aksaray	432	59.1%
Amasya	774	n/a*
Ankara	20,270	77.2%
Antalya	3,839	n/a*
Ardahan	18	75.0%
Artvin	19	n/a*
Aydın	808	44.1%
Balıkesir	1,269	n/a*
Bartın	8	n/a*
Batman	3,231	53.3%
Bayburt	28	n/a*
Bilecik	360	n/a*
Bingöl	266	95.3%
Bitlis	140	53.4%
Bolu	1,377	n/a*
Burdur	526	21.6%
Bursa	24,449	66.8%
Çanakkale	303	32.9%
Çankırı	681	n/a*
Çorum	2,763	n/a*
Denizli	1,704	61.4%
Diyarbakır	4,541	46.8%
Düzce	912	n/a*
Edirne	145	17.4%
Elazığ	1,778	97.6%
Erzincan	34	91.9%
Erzurum	157	71.4%
Eskişehir	2,022	n/a*
Gaziantep	69,970	61.4%
Giresun	108	n/a*

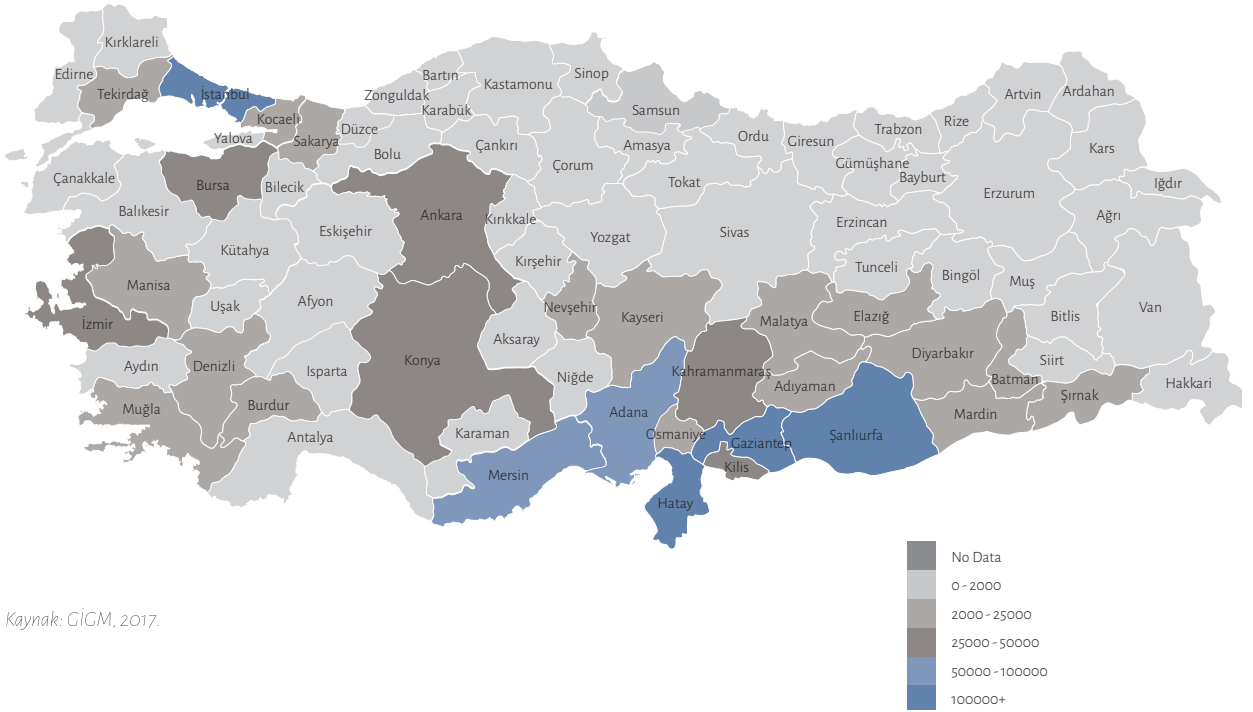
İl	Okul çağındaki nüfus	Brüt okullaşma oranı
Gümüşhane	23	n/a*
Hakkari	10	1.5%
Hatay	58,844	47.1%
Iğdır	23	82.1%
Isparta	683	37.5%
İstanbul	97,807	68.9%
İzmir	19,738	55.9%
Kahramanmaraş	22,224	70.3%
Karabük	696	n/a*
Karaman	285	n/a*
Kars	17	41.5%
Kastamonu	602	n/a*
Kayseri	10,814	58.1%
Kırıkkale	938	n/a*
Kırklareli	72	19.0%
Kırşehir	922	n/a*
Kilis	27,662	60.3%
Kocaeli	7,085	83.3%
Konya	15,276	65.6%
Kütahya	1,131	n/a*
Malatya	5,788	73.3%
Manisa	1,583	70.9%
Mardin	9,092	35.8%
Mersin	22,382	45.6%
Muğla	875	35.3%
Muş	120	32.3%
Nevşehir	1,097	46.0%
Niğde	599	54.6%
Ordu	971	n/a*
Osmaniye	9,028	66.3%
Rize	131	58.2%
Sakarya	3,797	n/a*
Samsun	3,877	n/a*
Siirt	599	66.4%
Sinop	200	n/a*
Sivas	540	67.5%

İl	Okul çağındaki nüfus	Brüt okullaşma oranı
Şanlıurfa	77,181	52.1%
Şırnak	451	13.8%
Tekirdağ	1,488	73.6%
Tokat	470	n/a*
Trabzon	700	n/a*
Tunceli	6	20.0%
Uşak	429	92.5%
Van	247	28.1%
Yalova	2,223	n/a*
Yozgat	1,736	n/a*
Zonguldak	496	n/a*
TOPLAM	596,149	61.1%

* n/a: Uygulanamaz. Bilgi eksikliğinden dolayı bu illerde brut okullaşma oranı verileri hesaplanmamıştır.

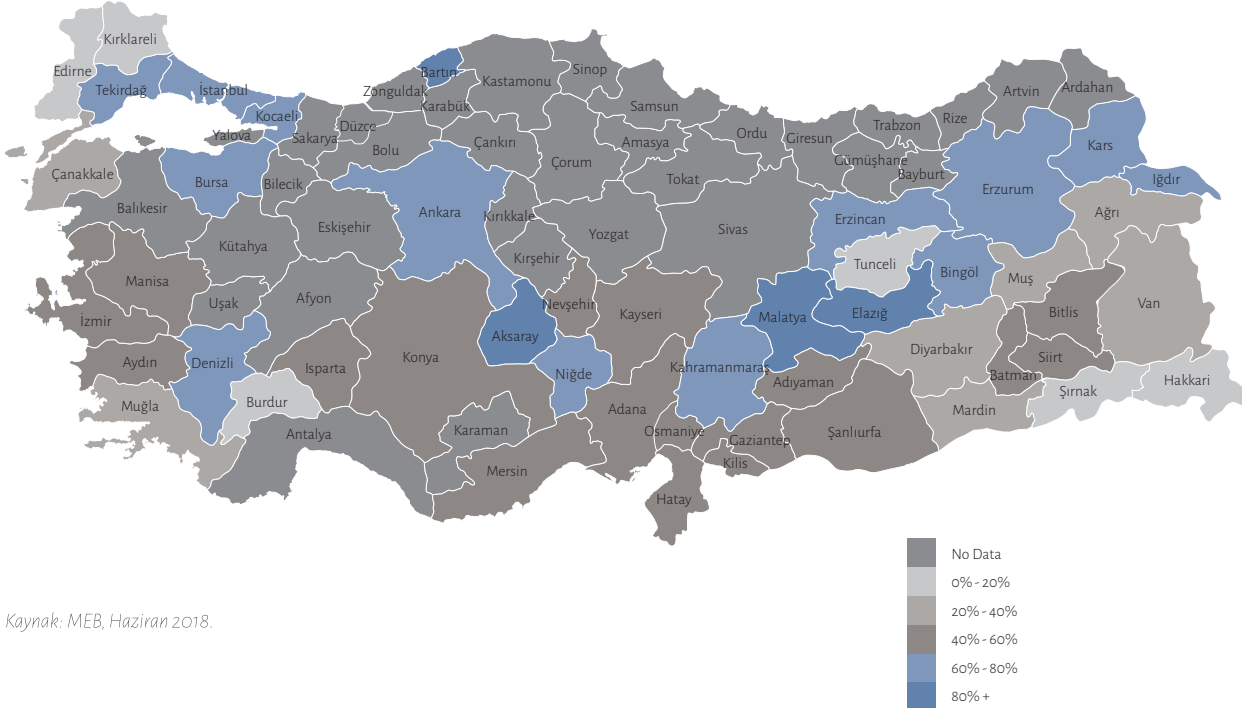
Kaynak: MEB, Haziran, 2018

HARİTA C1: İllere göre tüm eğitim kademelerindeki okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2018)

Kaynak: GİGM, 2017.

HARİTA C2: İllere göre tüm eğitim kademelerindeki brüt okullaşma oranı (Haziran 2018)

Kaynak: MEB, Haziran 2018.

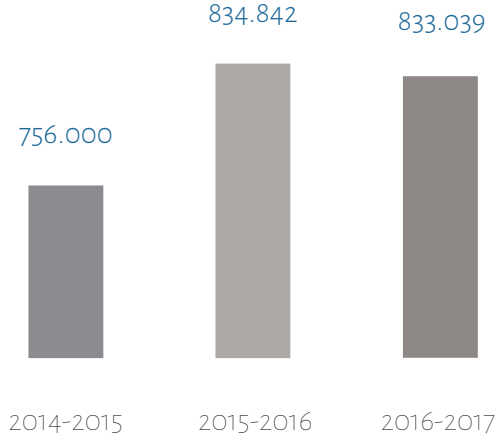
EK - D

2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Verileri

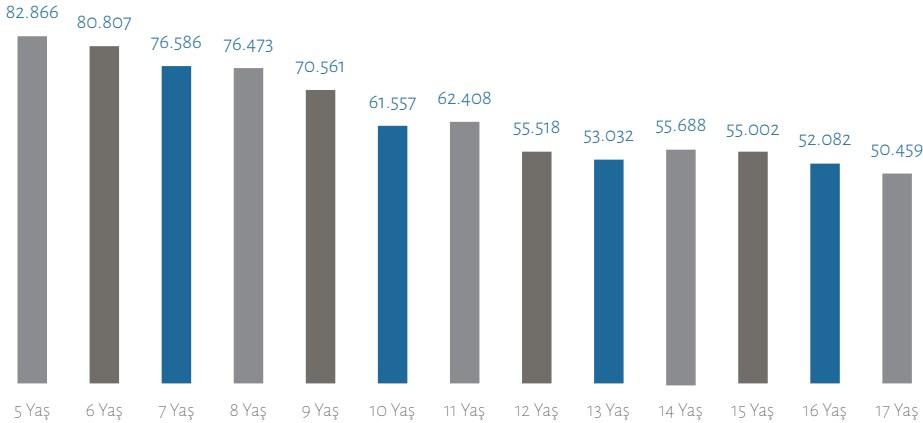
1. OKUL ÇAĞINDAKİ NÜFUS

ŞEKİL D1: Eğitim öğretim yılına göre okul çağındaki GKA Suriyeli nüfus (2014-2017)

Kaynak: GİGM, 2016.

ŞEKİL D2: 5-17 yaş grubundaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (2016)

Kaynak: GİGM, Kasım 2016.

2. ÖRGÜN EĞİTİME İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

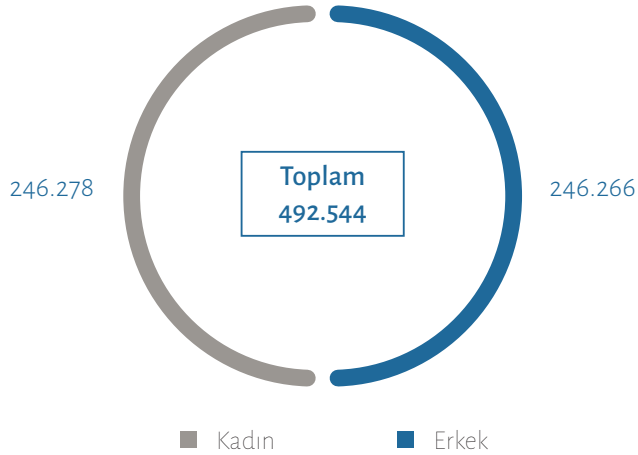
TABLO D1: Eğitim öğretim yılına göre DO'lara ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı, okul çağındaki nüfus ve BOO (2014-2017)

Eğitim Yılı	Devlet Okulları	Geçici Eğitim Merkezleri	Toplam	Okul Çağındaki Nüfus	Brüt Okullaşma Oranı
2014-2015	40.000	190.000	230.000	756.000	30,0%
2015-2016	62.357	248.902	311.259	834.842	37,0%
2016-2017	201.505*	291.039	492.544	833.039	59,0%

* Açık Öğretim Okullarına kayıtlı 8.002 çocuk da toplam sayıya dâhil edilmiştir.

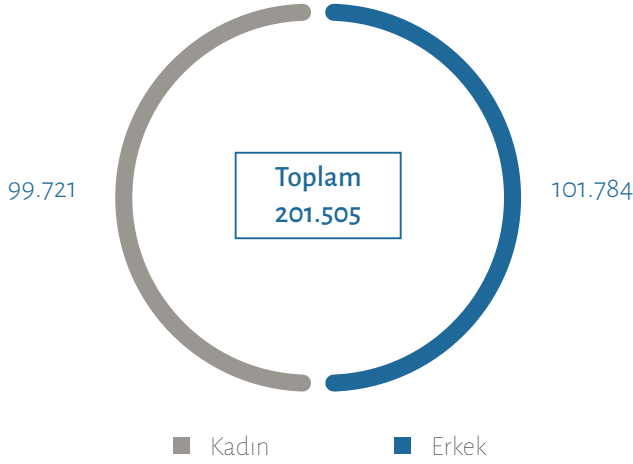
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D3: Cinsiyete göre örgün eğitime kayıtlı GKA çocuk sayısı (Haziran 2017)

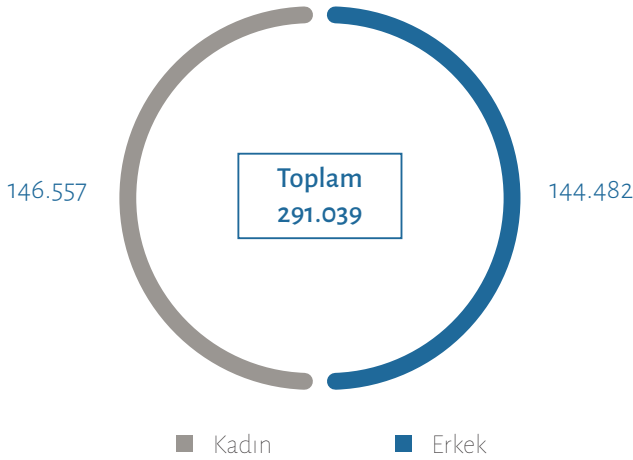
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D4: Cinsiyete göre Devlet Okullarına (DO'lar) kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2017)

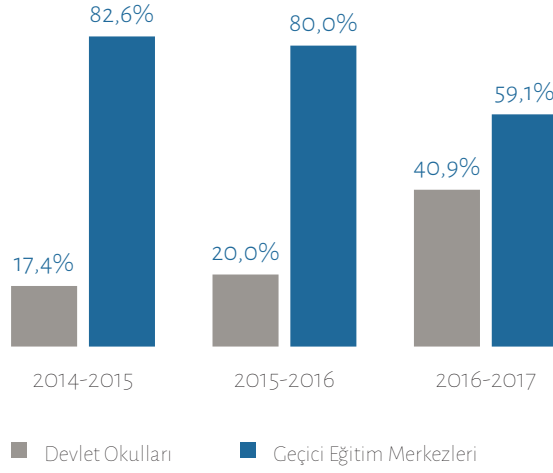
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D5: Cinsiyete göre Geçici Eğitim Merkezlerine (GEM'ler) kayıtlı GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2017)

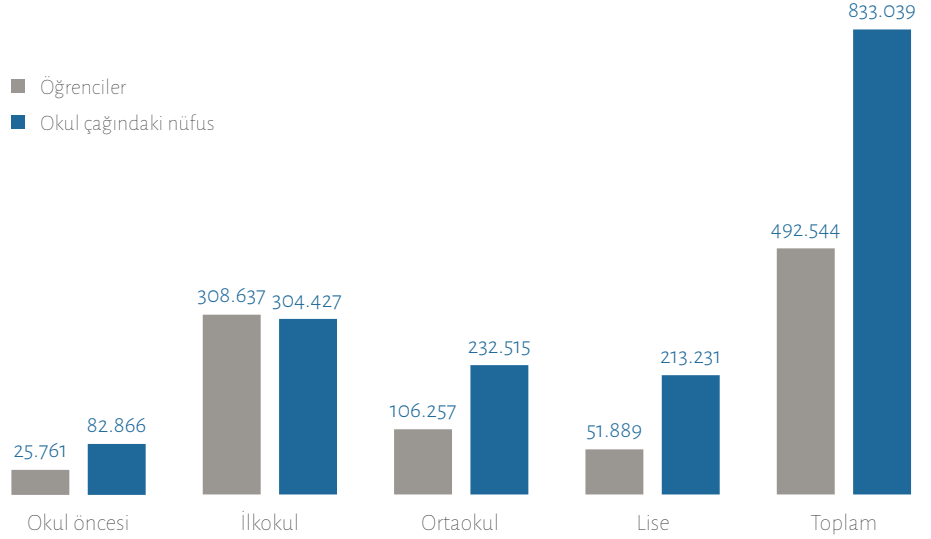
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D6: Eğitim öğretim yılına göre DO'lara ve GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin oranı (Haziran 2017)

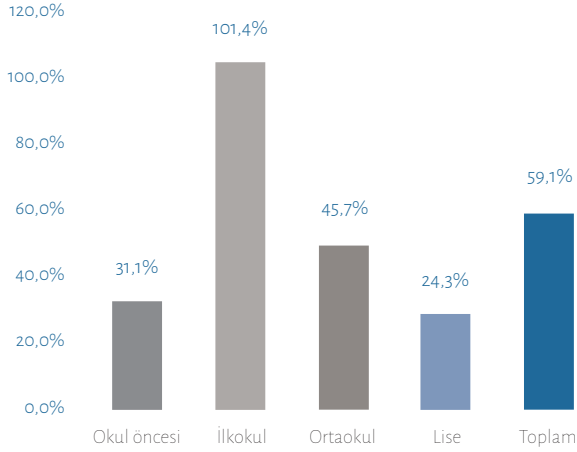
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D7: Eğitim kademesine göre örgün eğitim programlarına kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve okul çağındaki nüfus (Haziran 2017)

Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D8: Eğitim kademesine göre örgün eğitimde brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)

Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

TABLO D2: Kurum türüne ve sınıflara göre kayıtlı GKA Suriyeli öğrenci sayısı ve brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)

Sınıf	Devlet okulları*	Geçici eğitim merkezleri*	Toplam	Okul çağındaki toplam GKAS sayısı **	Sınıfa göre, genel brüt okullaşma oranı (BOO)
Okul öncesi (5 yaş)	20.738	5.023	25.761	82.866	31,1%
1. Sınıf (6 yaş)	70.451	5.280	75.731	80.807	93,7%
2. Sınıf (7 yaş)	25.640	81.766	107.406	76.586	140,2%
3. sınıf (8 yaş)	17.592	54.357	71.949	76.473	94,1%
4. Sınıf (9 yaş)	13.504	40.048	53.552	70.561	75,9%
5. Sınıf (10 yaş)	18.068	16.672	34.740	61.557	56,4%
6. Sınıf (11 yaş)	7.048	22.681	29.729	62.408	47,6%
7. Sınıf (12 yaş)	5.200	17.869	23.069	55.518	41,6%
8. Sınıf (13 yaş)	3.714	15.005	18.719	53.032	35,3%
9. Sınıf (14 yaş)	6.829	7.630	14.459	55.688	26,0%
10. Sınıf (15 yaş)	2.189	9.020	11.209	55.002	20,4%
11 Sınıf (16. yaş)	1.530	6.206	7.736	52.082	14,9%
12. Sınıf (17 yaş)	999	9.290	10.289	50.459	20,4%
Liseye Hazırlık Sınıfı	1		1		
Destek Eğitim Sınıfları		70	70		
Uygulama Sınıfları		123	123		
Açık Öğretim Okulları***	8.002		8.002		
TOPLAM	201.505	291.039	492.544	833.039	59,1%

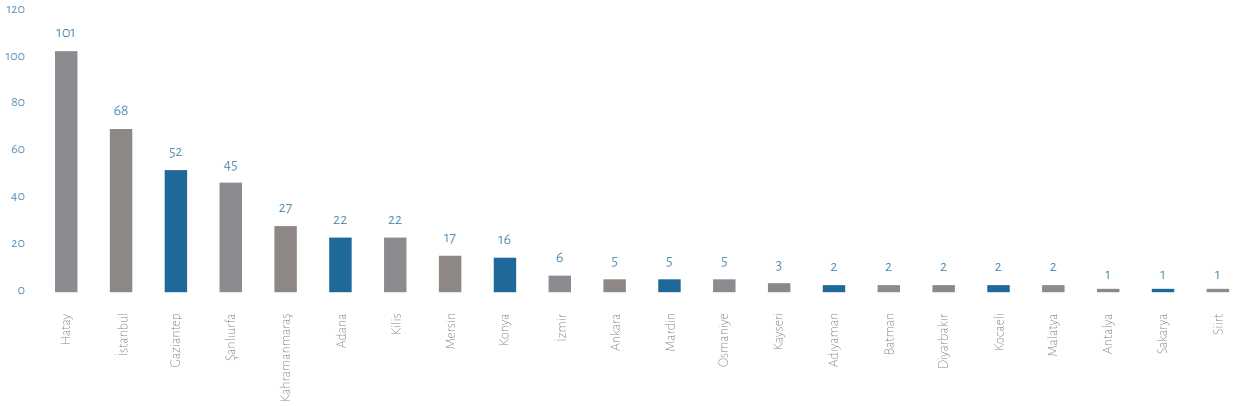
* 9 Haziran 2017 itibarıyla kaydedilen YÖBİS ve e-okul verileri

** CİGM, Kasım 2016.

*** Açık öğretim okullarına kayıtlı 8.002 çocuk vardır.

Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı sonu itibarıyla.

ŞEKİL D9: İllere göre Geçici Eğitim Merkezlerinin sayısı (Haziran 2017)

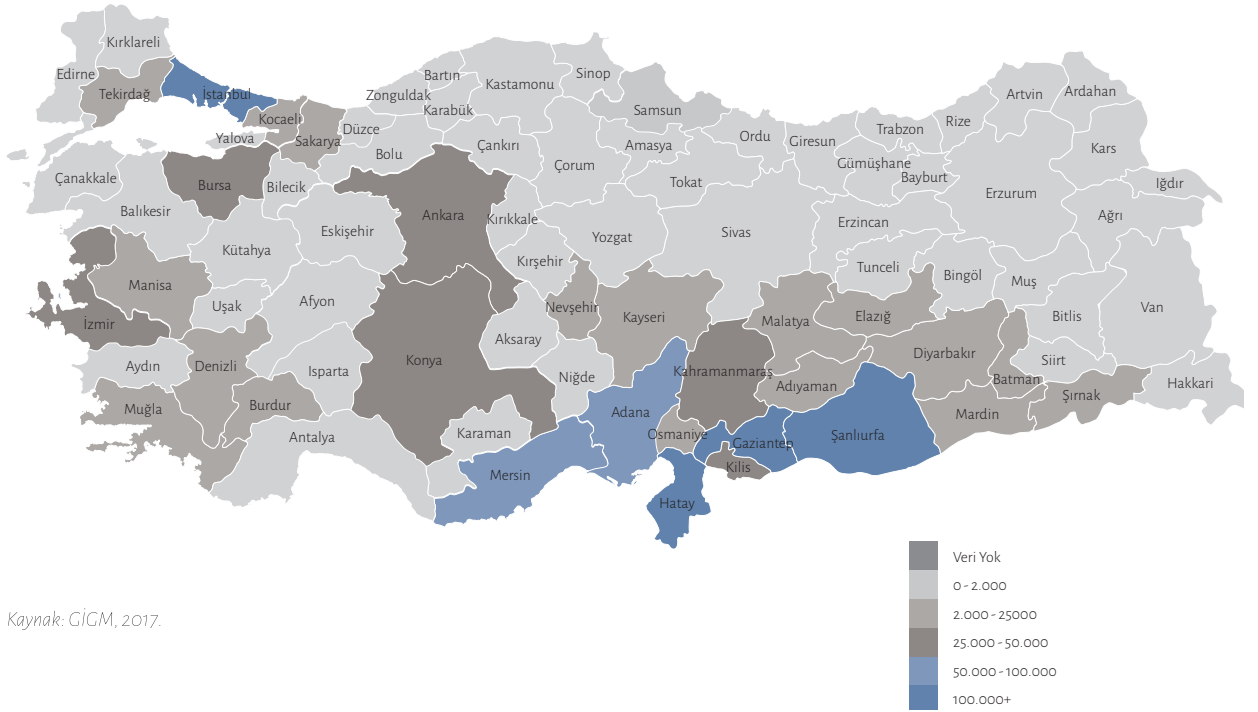
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

TABLO D3: İkamet yerine (kamp içi veya kamp dışı) ve illere göre GEM'lere kayıtlı GKA Suriyeli öğrencilerin dağılımı (Haziran 2017)

İl	Kamplardaki öğrenciler	Ev sahibi topluluklardaki öğrenciler	Toplam öğrenci sayısı
Adana	-	19.107	19.107
Adıyaman	3.127	1.949	5.076
Ankara	-	3.755	3.755
Antalya	-	9	9
Batman	-	1.748	1.748
Diyarbakır	-	1.626	1.626
Gaziantep	10.523	27.475	37.998
Hatay	3.482	42.702	46.184
İstanbul	-	40.590	40.590
İzmir	-	5.960	5.960
Kahramanmaraş	3.408	6.147	9.555
Kayseri	-	2.451	2.451
Kilis	8.776	7.711	16.487
Kocaeli	-	1.343	1.343
Konya	-	4.364	4.364
Malatya	3.178	765	3.943
Mardin	1.240	1.670	2.910
Mersin	-	13.662	13.662
Osmaniye	2.225	2.013	4.238
Sakarya	-	461	461
Siirt	-	223	223
Şanlıurfa	32.612	29.741	62.353
Toplam	68.571	215.472	284.043

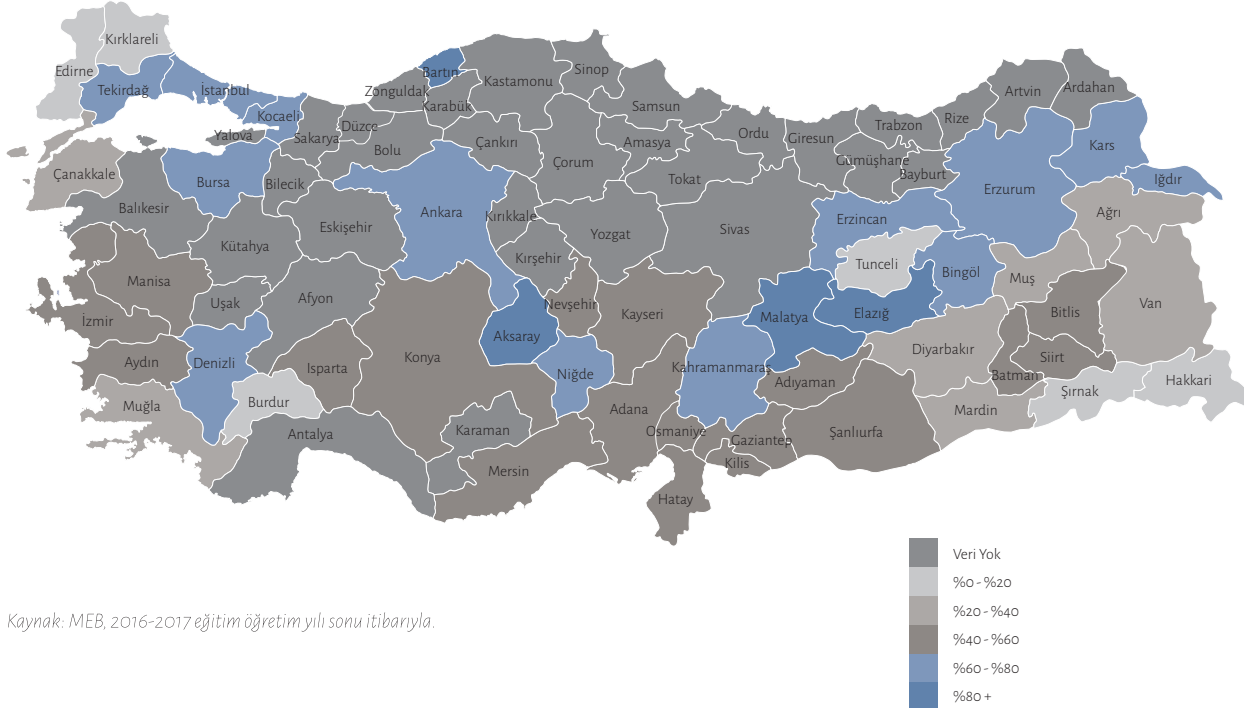
Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

HARİTA D1: İllere göre tüm eğitim kademelerindeki okul çağındaki GKA Suriyeli çocuk sayısı (Haziran 2017)

Kaynak: GİGM, 2017.

HARİTA D2: İllere göre tüm eğitim kademelerindeki brüt okullaşma oranı (Haziran 2017)

Kaynak: MEB, 2016-2017 eğitim öğretim yılı sonu itibarıyla.

